

MISSA EMMANUELIS

NARODOWY PROGRAM
ROZWOJU HUMANISTYKI

Publikacja finansowana w ramach programu
Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą
„Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” w latach 2016–2020

Projekt badawczy pt.:
*Repertuar muzyczny Towarzystwa Jezusowego
w Rzeczypospolitej Obojga Narodów (1565–1773)*

HYACINTHUS SZCZUROWSKI

1716? – PO 1774

MISSA EMMANUELIS

ed. Maciej Jochymczyk

FONTES	WARSZAWA 2018
MUSICÆ	WYDAWNICTWO NAUKOWE SUB LUPA
IN	
POLONIA	FONTES MUSICÆ IN POLONIA, C/VIII

Fontes Musicae in Polonia

www.fontesmusicae.pl

seria C, vol.VIII

Redaktorzy serii | General Editors

Tomasz Jeż, Maciej Jochymczyk

Rada Naukowa | Scientific Council

dr hab. Paweł Gancarczyk, prof. Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk

dr hab. Agnieszka Leszczyńska, Uniwersytet Warszawski

dr hab. Aleksandra Patalas, Uniwersytet Jagielloński

dr hab. Danuta Popinigis, prof. Akademii Muzycznej w Gdańsku

dr hab. Barbara Przybyszewska-Jarmińska, prof. Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk

prof. dr hab. Marcin Szelest, Akademia Muzyczna w Krakowie

mgr Ewa Hauptman-Fischer, Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie (sekretarz | secretary)

Recenzent | Review

dr hab. Szymon Paczkowski, Uniwersytet Warszawski

Na okładce | Cover photo

Jacek Szczurowski, *Missa Emmanuelis, Canto*

Poznań, Archiwum Archidiecezjalne | Archdiocesan Archive, Muz GR I/142

Redakcja językowa | Text editing

Elżbieta Sroczyńska

Korekta językowa | Proofreading

Halina Stykowska

Projekt i wykonanie układu graficznego | Graphic design and page layout

Weronika Sygowska-Pietrzyk

Skład i adiustacja części nutowej | Music typeset

Maciej Jochymczyk

© 2018 by Maciej Jochymczyk & Uniwersytet Warszawski

Instytut Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego

Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa

ISBN: 978-83-65886-65-1

ISMN: 979-0-801569-05-9

WSTĘP

Jacek (Hyacinthus) Szczurowski był bez wątpienia najszerzej znanym i najpłodniejszym kompozytorem wśród jezuitów działających w dawnej Rzeczypospolitej¹. Dzięki obszernej dokumentacji tworzonej przez zakon jego biografia jest stosunkowo dobrze rozpoznana², jednak niewolna od luk, które dotyczą przede wszystkim okresu przed wstąpieniem do nowicjatu oraz po kasacie zgromadzenia. W katalogach jezuickich wymieniane są aż cztery różne daty urodzin Szczurowskiego: 15 sierpnia 1716³, 17 sierpnia 1718⁴, 16 sierpnia 1719⁵ oraz 19 sierpnia 1721 roku⁶.

¹ Wyniki badań nad biografią Jacka Szczurowskiego prowadzonych przez autora niniejszego tekstu zostały przedstawione podczas konferencji *Universalism and Particularism in the Jesuit Artistic Culture* (Warszawa, 22–23 września 2017) w referacie pt. *Jacek Szczurowski – źródła do biografii*, opublikowanym następnie w pracy zbiorowej pt. *Universalism et particularia. Ars et praxis Societatis Iesu in Polonia*, red. Bogna Bohdanowicz, Tomasz Jeż, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa 2018 (*Fontes Musicae in Polonia*, B/III), s. 223–253. Fragmenty tegoż tekstu wykorzystano w niniejszym wstępie, a także w: Maciej Jochymczyk (red.), *Jacek Szczurowski: Missa ex D*, Kraków: Musica Iagellonica 2017 (*Sub Sole Sarmatiae*, 37); *idem* (red.), *Jacek Szczurowski: Litaniae in D*, Kraków: Musica Iagellonica 2017 (*Sub Sole Sarmatiae*, 38); *idem* (red.), *Jacek Szczurowski: Caeli cives, Domine non sum dignus, Litaniae in C*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa 2018 (*Fontes Musicae in Polonia*, C/V).

² Kluczowymi źródłami informacji o miejscach pobytu i funkcjach pełnionych przez Szczurowskiego są tzw. *Catalogi triennales* sporządzane co trzy lata (w pierwszej części, określanej jako *Catalogus primus*, zawierające spisy osobowe), a także drukowane co roku *Catalogi breves* (zwyczajowo tytułowane *Catalogus Personarum & Officiorum*), czyli rejestry zakonników danej prowincji. Największy zbiór tych dokumentów przechowywany jest obecnie w Archivum Romanum Societatis Iesu [dalej jako: ARSI], a kopie większości poloników z kolekcji ARSI, a także z innych archiwów, znajdują się w Bibliotece Akademii Ignatianum w Krakowie. Pojedyncze *Catalogi breves* z czasu życia kompozytora zachowały się też m.in. w Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie oraz Bibliotece Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu. Terminy *Catalogus brevis* i *Catalogus triennalis* określają typ dokumentu; właściwe tytuły w pełnym brzmieniu podano w zamieszczonym na końcu tego tomu spisie źródeł; wypisy informacji dotyczących kompozytora zob. Maciej Jochymczyk, *Jacek Szczurowski – źródła...*, *op. cit.*, *Aneks*.

³ ARSI Pol. 26: *Catalogus triennalis* (1737), s. 71; ARSI Pol. 29: *Catalogus triennalis* (1746), s. 101, podaje tylko „Natus 1716 in augusto”.

⁴ ARSI Pol. 32: *Catalogus triennalis* (1754), s. 84.

⁵ ARSI Pol. 31: *Catalogus triennalis* (1749), s. 271.

⁶ ARSI Pol. 34: *Catalogus triennalis* (1761), s. 85; ARSI Pol. 35: *Catalogus triennalis* (1764), s. 33; ARSI Pol. 36: *Catalogus triennalis* (1767), s. 32; ARSI Pol. 37: *Catalogus triennalis* (1770), s. 111; ARSI Pol. 48a: *Catalogi breves* z lat 1763/64, 1764/65, 1766/67,

INTRODUCTION

Jacek (Hyacinthus) Szczurowski was undoubtedly the most widely known and most fecund Jesuit composer active in the Commonwealth of Poland and Lithuania.¹ Thanks to the abundant documentation produced by the Jesuit Order, his biography is relatively familiar,² yet there remain gaps relating primarily to the periods before he entered the novitiate and after the order was abolished. As many as four different dates of birth are given in Jesuit catalogues for Szczurowski: 15 August 1716,³ 17 August 1718,⁴ 16 August 1719⁵ and 19 August 1721.⁶ In earlier musicological works, based partly on

¹ The results of the author's research into Jacek Szczurowski's biography were presented during the conference *Universalism and Particularism in the Jesuit Artistic Culture* (Warsaw, 22–23 September 2017), in a paper entitled *Jacek Szczurowski – źródła do biografii* [Jacek Szczurowski: sources for his biography], later published in a book entitled *Universalism et particularia. Ars et praxis Societatis Iesu in Polonia*, eds Bogna Bohdanowicz, Tomasz Jeż, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa 2018 (*Fontes Musicae in Polonia*, B/III), pp. 223–253. Parts of this text were used in the present introduction and also in the following: Maciej Jochymczyk (ed.), *Jacek Szczurowski: Missa ex D*, Kraków: Musica Iagellonica 2017 (*Sub Sole Sarmatiae*, 37); *idem* (ed.), *Jacek Szczurowski: Litaniae in D*, Kraków: Musica Iagellonica 2017 (*Sub Sole Sarmatiae*, 38); *idem* (ed.), *Jacek Szczurowski: Caeli cives, Domine non sum dignus, Litaniae in C*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa 2018 (*Fontes Musicae in Polonia*, C/V).

² Key sources of information regarding Szczurowski's places of residence and the functions he held are the *Catalogi triennales* prepared every three years (containing lists of names in the first part, called the *Catalogus primus*) and the annual *Catalogi breves* (usually titled *Catalogus Personarum & Officiorum*), which were registers of the Jesuits of a given province. The largest collection of those documents is currently held in the Archivum Romanum Societatis Iesu (hereafter ARSI), and copies of most of the Polish-related items from the ARSI and other archives are held in the Ignatianum Academy Library in Cracow. Single *Catalogi breves* from the composer's lifetime are also held in the Jagiellonian Library in Cracow and the Ossoliński Library in Wrocław. The terms *Catalogus brevis* and *Catalogus triennalis* denote the type of document; the full proper titles are given in the list of sources included at the end of this volume; for extracts concerning our composer, see Maciej Jochymczyk, *Jacek Szczurowski – źródła...*, *op. cit.*, *Aneks* [Appendix].

³ ARSI Pol. 26: *Catalogus triennalis* (1737), p. 71; ARSI Pol. 29: *Catalogus triennalis* (1746), p. 101, gives only “Natus 1716 in augusto”.

⁴ ARSI Pol. 32: *Catalogus triennalis* (1754), p. 84.

⁵ ARSI Pol. 31: *Catalogus triennalis* (1749), p. 271.

⁶ ARSI Pol. 34: *Catalogus triennalis* (1761), p. 85; ARSI Pol. 35: *Catalogus triennalis* (1764), p. 33; ARSI Pol. 36: *Catalogus triennalis* (1767), p. 32; ARSI Pol. 37: *Catalogus triennalis* (1770), p. 111; ARSI Pol. 48a: *Catalogi breves* from the years 1763/64, 1764/65, 1766/67, 1767/68, 1768/69, 1769/70, 1770/71, 1771/72, 1772/73

W dawniejszych pracach muzykologicznych, częściowo w oparciu o niedostępne obecnie dokumenty, jako dzień urodzenia kompozytora wymieniano 19 sierpnia 1721 roku⁷ oraz 19 sierpnia 1718 roku⁸. Po odrzuceniu dat pojawiających się tylko jednokrotnie, które można uznać za omyłkowe (błędy w cytowanych źródłach nie należą bynajmniej do rzadkości), stajemy przed wyborem jednej z dwóch dat: 15 sierpnia 1716 lub 19 sierpnia 1721 roku. Pierwsza wymieniana jest tylko w dwóch wczesnych dokumentach (w tym w jednym nieprecyzyjnie, bez podania dnia), zaś druga aż w kilkunastu katalogach, zwykle późniejszych. Pomimo tego w najnowszych pracach autorów zajmujących się historią Towarzystwa Jezusowego⁹, a za nimi również w publikacjach muzykologów¹⁰, jako poprawną podano datę wcześniejszą. Istotnym argumentem przemawiającym za taką decyzją był fakt, że kandydatów na braci zakonnych (a do tej grupy należał kompozytor) przyjmowano wówczas do nowicjatu z reguły w bardziej dojrzałym wieku, zwykle po 20. roku życia (w przeciwieństwie do kandydatów na ojców, przygotowywanych do święceń kapłańskich)¹¹.

1767/68, 1768/69, 1769/70, 1770/71, 1771/72, 1772/73 i 1773/74. ARSI Pol. 27: *Catalogus triennalis* (1743), s. 100, podaje mniej precyzyjnie: „Natus 1721 in augusto”.

⁷ Jan Józef Dunicz, *Z badań nad muzyką polską XVIII wieku. II. Jacek Szczurowski (*1718)*, „Polski Rocznik Muzykologiczny” 2 (1936), s. 123, na podstawie: *Catalogus ad gubernandum* z 1761 r. (Rkp. 24 II, wówczas w Bibliotece Ossolineum we Lwowie) oraz *Catalogus primus Provinciae Maioris Poloniae* z 1770 r. (zob. ARSI Pol. 37, s. 111).

⁸ Adolf Chybiński, *Przyczynki bio- i bibliograficzne do dawnej Muzyki Polskiej. VI. Jacek Szczurowski*, „Przegląd Muzyczny” 5/11 (1929), s. 3, w oparciu o *Katalog czyli spis imienny Zakonników Soc. Jesu, którzy w r. 1758 znajdowali się w Kolegiach, Rezydencjach i Misjach w Królestwie Polskiem*, rkps 571, Biblioteka Baworowskich we Lwowie.

⁹ Ludwik Grzebień, Jerzy Kochanowicz (opr.), *Słownik jezuitów muzyków i prefektów burs muzycznych*, Kraków: Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum”, Wydawnictwo WAM 2002 (*Studia i materiały do dziejów jezuitów polskich*, 9, cz. 3), s. 214–215; Jerzy Kochanowicz, *Geneza, organizacja i działalność jezuickich burs muzycznych*, Kraków: Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum”, Wydawnictwo WAM 2002 (*Studia i materiały do dziejów jezuitów polskich*, 7, cz. 1), s. 124.

¹⁰ Barbara Przybyszewska-Jarmińska, *Szczurowski Jacek*, w: *Encyklopedia muzyczna PWM*, red. Elżbieta Dziębowska, t. 10, Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne 2007, s. 236–237; Maciej Jochymczyk, *Szczurowski Jacek*, w: *Polski Słownik Biograficzny*, z. 195 (t. 47/4), Warszawa – Kraków: Instytut Historii PAN 2011, s. 505–506.

¹¹ Wniosek taki wypływa jednoznacznie z analizy katalogów trzyletnich prowincji polskiej. Autor dziękuje dr. hab. Jerzemu Kochanowiczowi za tę sugestię.

currently unavailable documents, the composer's date of birth was given as 19 August 1721⁷ or 19 August 1718.⁸ After rejecting the dates that appear only once, which may be considered erroneous (mistakes in the cited sources are by no means rare), we are faced with the choice between 15 August 1716 and 19 August 1721. The former is given in just two early documents (one imprecisely, without the day), whilst the latter appears in more than ten catalogues, usually from a later date. In spite of this, the earlier date is given as correct in the most recent works by authors specialising in the history of the Jesuits,⁹ and after them also in the publications of musicologists.¹⁰ A crucial argument supporting that decision was the fact that candidates for brothers (the composer was among their number) were usually accepted for the novitiate in those times at a more mature age, normally after twenty (unlike candidates

and 1773/74. ARSI Pol. 27: *Catalogus triennalis* (1743), p. 100, gives less precisely: “Natus 1721 in augusto”.

⁷ Jan Józef Dunicz, *Z badań nad muzyką polską XVIII wieku. II. Jacek Szczurowski (*1718)* [From research into Polish music of the eighteenth century. II: Jacek Szczurowski (*1718)], “Polski Rocznik Muzykologiczny” 2 (1936), p. 123, based on *Catalogus ad gubernandum* from 1761 (MS 24 II, then in the Ossolineum Library in Lviv) and *Catalogus primus Provinciae Maioris Poloniae* from 1770 (see: ARSI Pol. 37, p. 111).

⁸ Adolf Chybiński, *Przyczynki bio- i bibliograficzne do dawnej Muzyki Polskiej. VI. Jacek Szczurowski* [Bio- and bibliographic contributions to early Polish music. VI: Jacek Szczurowski], “Przegląd Muzyczny” 5/11 (1929), p. 3, based on *Katalog czyli spis imienny Zakonników Soc. Jesu, którzy w r. 1758 znajdowali się w Kolegiach, Rezydencjach i Misjach w Królestwie Polskiem* [Catalogue or list of names of Jesuit monks living in colleges, residences and missions in the Kingdom of Poland in 1758], MS 571 Baworowski Library in Lviv.

⁹ Ludwik Grzebień and Jerzy Kochanowicz (eds), *Słownik jezuitów muzyków i prefektów burs muzycznych* [Dictionary of Jesuit musicians and prefects of music boarding schools], Kraków: Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum”, Wydawnictwo WAM, 2002 (*Studia i materiały do dziejów jezuitów polskich*, 9/3), pp. 214–215; Jerzy Kochanowicz, *Geneza, organizacja i działalność jezuickich burs muzycznych* [The origins, organisation and work of Jesuit music boarding schools], Kraków: Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum”, Wydawnictwo WAM 2002 (*Studia i materiały do dziejów jezuitów polskich*, 7/1), p. 124.

¹⁰ Barbara Przybyszewska-Jarmińska, *Szczurowski Jacek*, in: *Encyklopedia muzyczna PWM* [PWM encyclopaedia of music], ed. Elżbieta Dziębowska, vol. 10, Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne 2007, pp. 236–237; Maciej Jochymczyk, *Szczurowski Jacek*, in: *Polski Słownik Biograficzny* [Polish biographical dictionary], fasc. 195 (vol. 47/4), Warszawa – Kraków: Instytut Historii PAN 2011, p. 505–506.

Jeśli za właściwą uznalibyśmy późniejszą datę urodzin (19 sierpnia 1721 r.), musielibyśmy przyjąć, że Szczurowski wstąpił do nowicjatu jezuitów w wieku zaledwie czternastu lat, co byłoby przypadkiem bodajże bez precedensu. Wydaje się zatem bardziej prawdopodobne, że został on przyjęty, mając lat dziewiętnaście, a w każdym razie, że taki wiek wówczas zadeklarował. Na wcześniejszą datę urodzenia mogłyby wskazywać również: duża liczba utworów Szczurowskiego wzmiankowanych w inwentarzu muzykaliów krakowskiej bursy jezuickiej z 1740 roku (co oznacza, że był już wówczas kompozytorem o pokaźnym dorobku), a także odpowiedzialne funkcje, które powierzano mu tuż po złożeniu ślubów (zob. niżej).

Miejsce narodzin Jacka Szczurowskiego nie jest znane, jednak wiadomo, że pochodził on z terenów Rusi Czerwonej, ponieważ w rubryce „Patria” katalogów trzyletnich określany jest zwykle jako „Roxolanus”¹². Do nowicjatu jezuitów wstąpił w Krakowie 14 listopada 1735 roku¹³. Tam też, w bursie muzycznej przy kościele Świętych Apostołów Piotra i Pawła, pobierał nauki przez kolejne dwa lata¹⁴. Krakowska bursa jezuicka była wówczas najprężniej działającą instytucją muzyczną w mieście. W 1737 roku liczyła 56 muzyków, w tym 24 opłacanych (*salaricati*), 7 stażystów (*respectivi*) i 24 zapisanych uczniów (*inscripti*)¹⁵. Występowali oni nie tylko w macierzystej świątyni, ale w ponad trzydziestu innych kościołach w Krakowie i okolicach, a także podczas uroczystości prywatnych¹⁶.

for fathers, prepared for priestly vows).¹¹ If we were to regard the later birthdate (19 August 1721) as correct, we would have to assume that Szczurowski entered the novitiate of the Jesuits at the age of just fourteen, which would be perhaps even an unprecedented case. It seems more likely, therefore, that he was accepted at the age of nineteen; in any case, that is the age that he declared at the time. The earlier date of birth is also suggested by the large number of works by Szczurowski listed in the music inventory of the Cracow Jesuit boarding school of 1740 (which shows that he was already a composer with a sizeable output to his name), as well as the responsible functions entrusted to him soon after he had taken his vows (see below).

The place of Jacek Szczurowski's birth is not known, but we do know that he hailed from the territory of Red Rus, since in the “Patria” rubric of the three-year catalogues he is usually described as “Roxolanus.”¹² He entered the Jesuit novitiate in Cracow on 14 November 1735.¹³ It was also there, at the music boarding school attached to the Church of the Holy Apostles Peter and Paul, that he was taught for the next two years.¹⁴ At that time, the Jesuit boarding school in Cracow was the most thriving musical institution in the city. In 1737, it numbered 56 musicians, including 24 paid musicians (*salaricati*), 7 trainees (*respectivi*) and 24 registered pupils (*inscripti*).¹⁵ They performed not only at SS Peter and Paul's, but in more than 30 other churches in and around Cracow, and also during private solemnities.¹⁶

¹² Tylko raz, zapewne mylnie, określony został jako Prusak („Pruthenus”) i raz jako Małopolanin („Minor Polonus”), zob. odpowiednio *Catalogi triennales* z lat 1767 (ARSI Pol. 36, s. 32) oraz 1761 (ARSI Pol. 34, s. 85).

¹³ Datę taką podają wszystkie katalogi wzmiankowane w zapisach 3–6, z wyjątkiem omyłkowych wpisów w *Catalogus triennalis* z 1754 r. (20 listopada 1735), *Catalogus brevis* z 1764/65, 1766/67, 1767/68 i 1768/69 r. (14 listopada 1736).

¹⁴ Według relacji Chybińskiego nazwisko kompozytora figurowało na listach muzyków bursy z lat 1735–1737, zob. Adolf Chybiński, *Przyczynki bio- i bibliograficzne...*, op. cit., s. 3.

¹⁵ *Liber resignationum bursae regiae musicorum Collegii Craco.[viensis] Soc.[ietatis] Iesu ad Sanctum Petrum comparatus Anno Domini 1737*, Biblioteka Jagiellońska w Krakowie [dalej jako: BJ], rkps 2431, k. 4v; por. Jerzy Kochanowicz, *Geneza, organizacja i działalność...*, op. cit., s. 83.

¹⁶ Jerzy Kochanowicz, *Geneza, organizacja i działalność...*, op. cit., s. 84.

¹¹ Such a conclusion ensues unequivocally from analysis of the three-year catalogues of the Polish province. The author is grateful to prof. Jerzy Kochanowicz for this suggestion.

¹² Only once, no doubt mistakenly, was he described as a Prussian (“Pruthenus”), and only once as “Minor Polonus”; see respectively the *Catalogi triennales* from 1767 (ARSI Pol. 36, p. 32) and 1761 (ARSI Pol. 34, p. 85).

¹³ This date is given by all the catalogues mentioned in nn. 3–6, with the exception of the erroneous entries in the *Catalogus triennalis* of 1754 (20 November 1735) and the *Catalogus brevis* of 1764/65, 1766/67, 1767/68 and 1768/69 (14 November 1736).

¹⁴ According to Adolf Chybiński's account, the composer's name featured on lists of the school's musicians from the years 1735–1737; see Chybiński, *Przyczynki bio- i bibliograficzne...*, op. cit., p. 3.

¹⁵ *Liber resignationum bursae regiae musicorum Collegii Craco.[viensis] Soc.[ietatis] Iesu ad Sanctum Petrum comparatus Anno Domini 1737*, Jagiellonian Library in Cracow (hereafter BJ), MSS 2431, fol. 4v; cf. Jerzy Kochanowicz, *Geneza, organizacja i działalność...*, op. cit., p. 83.

¹⁶ Jerzy Kochanowicz, *Geneza, organizacja i działalność...*, op. cit., p. 84.

Śluby proste (*vota simplicia*) kompozytor złożył prawdopodobnie 20 listopada 1737 roku w Kaliszu¹⁷, zaś tzw. ostatnie śluby, kończące okres formacji zakonnej – 15 sierpnia 1746 roku w Gdańsku. W zbiorach ARSI zachował się akt spisany w języku polskim, własnoręcznie przez Szczurowskiego, dokumentujący drugie z tych wydarzeń¹⁸. Jego treść jest konwencjonalna, jednak o wyjątkowej wartości zabytku stanowi fakt, że ukazuje on charakter pisma kompozytora, nieznany współczesnym badaczom¹⁹.

Jako brat zakonny (*coadiutor temporalis*) Szczurowski mógł pełnić obowiązki zastępcy prefekta bursy muzycznej. O ile bowiem stanowisko prefekta wiązało się z administrowaniem placówką i było często powierzane profesom zakonnym, to właśnie rolę jego zastępcy, wybieranego zazwyczaj z grona jezuitów przed święceniami bądź braci świeckich, było nauczanie muzyki i kierowanie kapelą²⁰. Szczurowski pełnił też szereg innych funkcji, o których wspominają zachowane *catalogi breves* i *triennales*. Na podstawie informacji zawartych w tych źródłach możemy zrekonstruować przebieg kariery zakonnej kompozytora²¹. Po dwóch latach spędzonych w nowicjacie w Krakowie sprawował on posługę kolejno: w Ka-

The composer probably took his simple vows (*vota simplicia*) on 20 November 1737, in Kalisz,¹⁷ and his final vows, completing the preparatory monastic period, on 15 August 1746, in Gdańsk. Held in the ARSI is a document written in Polish by Szczurowski attesting to the second of these events.¹⁸ Its content is conventional, but it is exceptionally valuable as it shows the composer's handwriting, unfamiliar to contemporary scholars.¹⁹

As a brother (*coadiutor temporalis*), Szczurowski could have carried out the duties of deputy prefect of the music boarding school. Whilst the post of prefect was linked to the running of the school and was often given to professed monks, it was the role of his deputy, usually chosen from among Jesuits who had not yet taken their holy orders or among lay brethren, to teach music and lead the chapel.²⁰ He was also entrusted with a number of other functions, referred to in extant *catalogi breves* and *triennales*. On the basis of information contained in those sources, we are able to reconstruct the course of the composer's monastic career.²¹ After two years spent in the novitiate in Cracow, he served successively in the following locations: Kalisz, initially (1737–1739) as deputy prefect of the boarding school (*socius prae-*

¹⁷ ARSI Pol. 31 i 34: *Catalogi triennales* z 1749 i 1761 r.; inne daty dzienne podają *Catalogi triennales* z 1743 r., ARSI Pol. 27 (24 listopada), z 1746 r., ARSI Pol. 29 (16 listopada), z 1764 r., ARSI Pol. 35 (14 listopada), z 1767 r., ARSI Pol. 36 (14 listopada; jako miejsce złożenia ślubów błędnie wskazano Kraków) i z 1770 r., ARSI Pol. 37 (15 sierpnia; jako miejsce złożenia ślubów błędnie wskazano Gdańsk). Adolf Chybiński (*Przyczynki bio- i bibliograficzne...*, *op. cit.*, s. 3), zapewne omyłkowo, wspomina bez podania źródła o przyjęciu przez kompozytora „święceń mniejszych” 24 listopada 1737 r.

¹⁸ ARSI Germ. 101: *Vota Assistentiae Germaniae*, k. 60r. Datę i miejsce złożenia ślubów ostatnich potwierdzają również *Catalogi triennales* (począwszy od 1749 r.) oraz *Catalogi breves* (z lat 1763–1774).

¹⁹ Faksymile aktu ślubów Szczurowskiego zamieszczono w: Maciej Jochymczyk, *Jacek Szczurowski – źródła...*, *op. cit.* Dokument ten był dotychczas wzmiankowany jedynie w katalogu poloników przechowywanych w ARSI: Ludwik Grzebień, Marek Inglot, Robert Danieluk, Andrzej Paweł Bieś, *Polonica w Archiwum Rzymskim Towarzystwa Jezusowego*, t. 3: *Germania*, Kraków: Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum”, Wydawnictwo WAM 2003, s. 154.

²⁰ Jerzy Kochanowicz, *Geneza, organizacja i działalność...*, *op. cit.*, s. 111–112, 118.

²¹ Prezentowane zestawienie zostało oparte przede wszystkim na danych podawanych przez drukowane corocznie *Catalogi breves*. Informacje zawarte w katalogach trzyletnich są mniej precyzyjne i w szczegółach sprzeczne, jednak w ogólnym zarysie potwierdzają kolejne miejsca pobytu Szczurowskiego.

¹⁷ ARSI Pol. 31, 34: *Catalogi triennales* of 1749 and 1761; other dates are given by *Catalogi triennales* of 1743 ARSI Pol. 27 (24 November), 1746 ARSI Pol. 29 (16 November), 1764 ARSI Pol. 35 (14 November), 1767 ARSI Pol. 36 (14 November; here the place of his vows was wrongly given as Cracow) and 1770 r. ARSI Pol. 37 (15 August; here the place of his vows was wrongly given as Gdańsk). Adolf Chybiński (*Przyczynki bio- i bibliograficzne...*, *op. cit.*, p. 3), no doubt erroneously, mentions the composer taking his “lesser vows” on 24 November 1737, without giving his sources.

¹⁸ ARSI Germ. 101: *Vota Assistentiae Germaniae*, fol. 60r. The date and place of his final vows are confirmed also by *Catalogi triennales* (from 1749 onwards) and *Catalogi breves* (from the years 1764–1774).

¹⁹ A facsimile of the certificate of Szczurowski's vows is included in: Maciej Jochymczyk, *Jacek Szczurowski – źródła...*, *op. cit.* Previously, this document has been mentioned solely in a catalogue of Polish-related items held in the ARSI: Ludwik Grzebień, Marek Inglot, Robert Danieluk and Andrzej Paweł Bieś, *Polonica w Archiwum Rzymskim Towarzystwa Jezusowego* [Polish-related items in the Roman Archive of the Society of Jesus], vol. 3: *Germania*, Kraków: Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum”, Wydawnictwo WAM 2003, p. 154.

²⁰ Jerzy Kochanowicz, *Geneza, organizacja i działalność...*, *op. cit.*, pp. 111–112, 118.

²¹ The list presented here is based mainly on information given by *Catalogi breves* printed annually. The information given in three-year catalogues is less precise and contradictory in certain details, although on the whole it confirms Szczurowski's successive places of residence.

liszu, najpierw (1737–1739) jako zastępcę prefekta bursy (*socius praefecti bursae musicorum*), a następnie zakrystian (1739/1740) i furtian (1740/1741); w Krośnie (1741/1742) jako zakrystian, furtian (*aedituus, janitor*) i prawdopodobnie również zastępcę prefekta bursy²²; w Gdańsku (1742–1746) jako zakrystian, a w ostatnim roku także nadzorca spiżarni (*credentarius*); w Toruniu (1746/1747) jako zakrystian, w Krakowie (1747/1748) jako kierujący bursą (*attendit Bursae*), a następnie ponownie jako zakrystian w Toruniu (1748/1749) i w Gdańsku (1749–1751)²³. W okresie od jesieni 1751 do jesieni 1752 roku kompozytor przebywał w Piotrkowie jako asystent prokuratora do spraw spornych przy tamtejszym trybunale lub/i jako zakrystian w Kaliszu²⁴. Następnie pełnił funkcję zastępcy prefekta bursy w Krakowie (1752–1754) i w Jarosławiu (1754–1756)²⁵, infirmarza w Jarosławiu (1756/1757)²⁶, zakrystiana przy krakowskim kościele św. Barbary (1757–1759)²⁷, zastępcy prefekta bursy, zakrystiana i fryzjera w Gdańsku (1759/1760), a także zakrystiana i fryzjera w Grudziądzu (1760/1761)²⁸. W 1761 roku został raz jeszcze na kilka lat skierowany do Kalisza, gdzie notowany jest jako zastępcę prefekta bursy (1761–1765), nadzorca spiżarni (1761–1767) i *custos munditiae*, czyli pilnujący porządku (1766/1767); następnie pracował w Poznaniu

fecti bursae musicorum), then as sacristan (1739/1740) and gate-keeper (1740/1741); Krosno (1741/1742), as sacristan, gate-keeper (*aedituus, janitor*) and probably also deputy prefect of the boarding school;²² Gdańsk (1742–1746), as sacristan, and in his last year there also pantry supervisor (*credentarius*); Toruń (1746/1747), as sacristan; Cracow (1747/1748), as head of the boarding school (*attendit Bursae*); then again as sacristan in Toruń (1748/1749) and Gdańsk (1749–1751).²³ From the autumn of 1751 to the autumn of 1752, the composer lived in Piotrków as assistant prosecutor for disputed affairs at the local tribunal and/or as sacristan in Kalisz.²⁴ He then worked as deputy prefect of the boarding school in Cracow (1752–1754) and in Jarosław (1754–1756),²⁵ infirmarer in Jarosław (1756/1757),²⁶ sacristan of St Barbara's in Cracow (1757–1759),²⁷ deputy prefect of the boarding school, sacristan and barber in Gdańsk (1759/1760), and also sacristan and barber in Grudziądz (1760/1761).²⁸ In 1761, he was sent for several more years to Kalisz, where he is noted as deputy prefect of the boarding school (1761–1765), pantry supervisor (1761–1767) and *custos munditiae*, keeping order (1766/1767); he then worked in Poznań as gate-keeper (1767–1771), choirmaster (1768–1771)

²² O ostatniej z funkcji nie wspomina *Catalogus brevis* z roku 1741/42 (ARSI Pol. 46, k. 267r), jednak wymieniają ją zgodnie *Catalogi triennales*.

²³ ARSI Pol. 46: *Catalogi breves* z lat 1735–1751, k. 186r, 200r, 212r, 222r, 232r, 240r, 254v, 267r, 284r, 298r, 308r, 328r, 337v, 353r, 365v, 375v (numeracja wg współczesnej foliacji ciągłej u dołu kart).

²⁴ ARSI Pol. 46: *Catalogus brevis* (1751/52), k. 392v, wymienia Szczurowskiego wśród braci skierowanych do służby w Piotrkowie, informacji tej nie potwierdzają jednak *Catalogi triennales* z lat 1754 (ARSI Pol. 32, s. 84), 1761 (ARSI Pol. 34, s. 85), 1764 (ARSI Pol. 35, s. 33) i 1767 (ARSI Pol. 36, s. 32), które wskazują, że w tym okresie Szczurowski prawdopodobnie sprawował posługę zakrystiana w Kaliszu.

²⁵ ARSI Pol. 46: *Catalogi breves* (1752–1755), k. 404v, 421r i 436v; ARSI Pol. 47: *Catalogus brevis* (1755/56), szp. XXIII. Według katalogów trzyletnich Szczurowski był socjuszem prefekta bursy przy kolegium NMP w Jarosławiu do końca swojego pobytu w tym mieście, a więc do roku 1757.

²⁶ ARSI Pol. 47a: *Catalogus brevis* (1756/57), s. 9.

²⁷ ARSI Pol. 48: *Catalogi breves* (1757/58, 1758/59), s. 3.

²⁸ BJ St. Dr. 6752 I czasop.: *Catalogi breves* 1759/60, s. 19, oraz 1760/61, s. 22, zob. <http://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/publication/331548> [dostęp 15.12.2017]. O pobycie w Grudziądzu nie wspominają *Catalogi triennales* z lat 1761 (ARSI Pol. 34, s. 85), 1764 (ARSI Pol. 35, s. 33) oraz 1767 (ARSI Pol. 36, s. 32), według których kompozytor znajdował się wówczas nadal w Gdańsku.

²² The last of these functions is not mentioned by the *Catalogus brevis* of 1741/42 (ARSI Pol. 46, fol. 267r), but it is consistently mentioned by the *Catalogi triennales*.

²³ ARSI Pol. 46: *Catalogi breves* from the years 1735–1751, fols. 186r, 200r, 212r, 222r, 232r, 240r, 254v, 267r, 284v, 298r, 308r, 328r, 337v, 353r, 365v, 375v (numbering after the contemporary foliation at the bottom of the pages).

²⁴ ARSI Pol. 46: *Catalogus brevis* (1751/52), fol. 392v, names Szczurowski among brothers sent to serve in Piotrków, but that information is not confirmed by *Catalogi triennales* from the years 1754 (ARSI Pol. 32, p. 84), 1761 (ARSI Pol. 34, p. 85), 1764 (ARSI Pol. 35, p. 33) and 1767 (ARSI Pol. 36, p. 32), which indicate that during that period Szczurowski was probably sacristan in Kalisz.

²⁵ ARSI Pol. 46: *Catalogi breves* (1753–1755), fols. 404v, 421r and 436v; ARSI Pol. 47: *Catalogus brevis* (1755/56), col. XXIII. According to the three-year catalogues, Szczurowski was deputy to the boarding school prefect attached to the College of the BVM in Jarosław up to the end of his time in that town, so to 1757.

²⁶ ARSI Pol. 47a: *Catalogus brevis* (1756/57), p. 9.

²⁷ ARSI Pol. 48: *Catalogi breves* (1757/58, 1758/59), p. 3.

²⁸ BJ St. Dr. 6752 I czasop.: *Catalogi breves* 1759/60, p. 19 and 1760/61, p. 22, see <http://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/publication/331548> [accessed 15 December 2017]. The stay in Grudziądz is not mentioned by the *Catalogi triennales* from 1761 (ARSI Pol. 34, p. 85), 1764 (ARSI Pol. 35, p. 33) and 1767 (ARSI Pol. 36, p. 32), according to which the composer was still in Gdańsk at that time.

jako *furtian* (1767–1771), kierujący chórem (1768–1771) i *custos munditiae* (1769–1771)²⁹. Niemal w całym okresie od 1737 do 1767 roku (za wyjątkiem lat 1741/1742 i 1751/1752) wzmiankowany jest w drukowanych corocznie katalogach także jako *socius exeuntium*, czyli osoba towarzysząca współbraciom wychodzącym z klasztoru (dla przyzwoitości dbano, by zakonnicy nie opuszczali domu w pojedynkę). Ostatnie lata przed kasatą zakonu Szczurowski spędził w Wałczu (1771–1774)³⁰. Była to wówczas niewielka rezydencja, w której obok sześciu–siedmiu ojców był on jedynym bratem, dlatego jego zadania określano bardzo szeroko (*ad usus*). Data i miejsce śmierci kompozytora, a także jego losy po kasacie zakonu jezuitów nie są znane. W Archiwum Prowincji Polski Południowej Towarzystwa Jezusowego w Krakowie znajduje się pochodząca z Wałcza księga zawierająca różne zapiski dotyczące tamtejszej świątyni jezuickiej, między innymi rubrykę *Sepultura nostrorum in templo nostro et alibi*, w której notowano daty śmierci i miejsca pochówku mieszkańców wałeckiej rezydencji w latach 1622–1778³¹. Na liście tej nie figuruje nazwisko Szczurowskiego, co oznacza, że jeśli nadal przebywał w Wałczu, nie zmarł przed 1778 rokiem³².

Można podejrzewać, że aktywności muzycznych Szczurowski nie zaniedbywał nawet w tych okresach, w których nie są one wzmiankowane w katalogach osobowych. Z jego bardzo obszernego dorobku do naszych czasów przetrwało zaledwie dziewięć częściowo zdekompletowanych utworów wokально-instrumentalnych:

and *custos munditiae* (1769–1771).²⁹ Throughout almost the entire period from 1737 to 1767 (except for the years 1741/1742 and 1751/1752), he is mentioned in the annually printed catalogues also as *socius exeuntium*, that is, a person accompanying fellow brothers leaving the monastery (for the sake of decency, care was taken that monks not leave the house alone). Szczurowski spent the last years before the abolition of the order in Wałcz (1771–1774).³⁰ At that time, this was a small residence, in which he was the only brother alongside six or seven fathers; hence his tasks were defined as very broad (*ad usus*). The date and place of the composer's death, as well as his fortunes after the abolition of the Jesuit Order, are not known. The Archive of the South Poland Province of the Society of Jesus in Cracow is in possession of a book from Wałcz containing various entries relating to the Jesuit church there, including the rubric *Sepultura nostrorum in templo nostro et alibi*, in which the dates of death and places of burial of those living in the Wałcz residence over the period 1622–1778 were noted.³¹ Szczurowski's name is not on that list, which means that if he was still living in Wałcz he did not die before 1778.³²

We may suspect that Szczurowski did not neglect his musical activities even during those periods when they are not mentioned in the personal catalogues. Of his very large output, only nine partially incomplete vocal-instrumental works have come down to us:

²⁹ ARSI Pol. 48 oraz BJ St. Dr. 6752 I czasop.: *Catalogi breves* (1761–1771). Kopie katalogów brakujących w zbiorach ARSI znajdują się w Bibliotece Akademii Ignatianum w Krakowie.

³⁰ Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu, sygn. XVIII 4098 III: *Catalogus brevis* (1771/72), s. 16; BJ St. Dr. 6752 I czasop.: *Catalogi breves* (1772–1774), odpowiednio s. 16 i 12.

³¹ *Liber consuetudinum, benefactorum, rationum templi Residentiae Valcensis Societatis Jesu*, Archiwum Prowincji Polski Południowej Towarzystwa Jezusowego w Krakowie, sygn. 3160, s. 309–311.

³² W 1772 roku, w wyniku pierwszego rozbioru Polski, Wałcz znalazł się pod panowaniem pruskim. Ponieważ król Fryderyk II początkowo zabronił ogłaszania kasaty na terenie swojego państwa, jezuici w Prusach kontynuowali dawną działalność aż do roku 1780. Zob. Andrzej Paweł Bieś, *Periodyzacja obecności Towarzystwa Jezusowego na ziemiach polskich. Struktury organizacyjne oraz edukacyjno-oświatowe i pastoralne formy aktywności. Część 1*, „Studia Paedagogica Ignatiana” 17 (2014), s. 77.

²⁹ ARSI Pol. 48 and BJ St. Dr. 6752 I czasop.: *Catalogi breves* (1761–1771). Copies of the catalogues missing from the ARSI collection are held in the Ignatianum Academy Library in Cracow.

³⁰ Ossoliński Library in Wrocław, shelf-mark XVIII 4098 III: *Catalogus brevis* (1771/72), p. 16; BJ St. Dr. 6752 I czasop.: *Catalogi breves* (1772–1774), respectively pp. 16 and 12.

³¹ *Liber consuetudinum, benefactorum, rationum templi Residentiae Valcensis Societatis Jesu*, Archive of the South Polish Province of the Society of Jesus in Cracow, shelf-mark 3160, pp. 309–311.

³² In 1772, as a result of the First Partition of Poland, Wałcz came under Prussian rule. King Frederick II initially banned the declaration of the dissolution on the territory of his state, so the Jesuits in Prussia continued their activities up to 1780. See Andrzej Paweł Bieś, *Periodyzacja obecności Towarzystwa Jezusowego na ziemiach polskich. Struktury organizacyjne oraz edukacyjno-oświatowe i pastoralne formy aktywności. Część 1* [Periodisation of the presence of the Society of Jesus in Polish lands: organisational structures and educational and pastoral forms of activity. Part 1], „Studia Paedagogica Ignatiana” 17 (2014), p. 77.

1. *Concerto de Deo „Domine non sum dignus”* na C solo, 2 Vl, Org³³;
2. *Concerto „Dziecino Boże”* na C solo, 2 Ob, Org (pastorella z tekstem polskim)³⁴;
3. *Litaniae in C* na CATB, 2 Vl, 2 Clno, Org³⁵;
4. *Litaniae in D* na CATB, 2 Vl, 2 Clno (alternatywnie 2 Fl dodane później, w 1783 roku), Org³⁶;
5. *Missa Emmanuelis* na CATB, 2 Vl, 2 Cor, Org (brak A i T)³⁷;
6. *Missa ex D* na CB, 2 Vl, 2 Clno, Bc³⁸;
7. *Motetto de B. V. Maria „Memento rerum conditor”* na CATB, 2 Vl, 2 Cor, B-vla (=Bc)³⁹;
8. *Offertorium ex A „Caeli cives”* na CATB, 2 Vl, 2 Clno, Org⁴⁰;

³³ Autograf *Domine non sum dignus*, należący niegdyś do kolekcji Aleksandra Polińskiego i opisany w artykule Jana Józefa Dunicza (*Z badań nad muzyką polską...*, *op. cit.*, s. 125–128), spłonął podczas II wojny światowej wraz z częścią zbiorów Biblioteki Narodowej; partyturowe odpisy sporządzone przez Adolfa Chybińskiego znajdują się w Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu, sygn. Rkp. 791.IV/5 (olim: A.Ch.II.10/5) oraz Rkp. 792.IV/4a–b (olim: A.Ch. II.12/4a–b). Wyd. w: Maciej Jochymczyk (red.), *Jacek Szczurowski: Caeli cives...*, *op. cit.*

³⁴ Biblioteka Diecezjalna w Sandomierzu [dalej jako: PL-SA], sygn. A VII 2 / nr 242. Wyd. w: *Pastorelle staropolskie*, opr. Anna i Zygmunt M. Szwejkowscy, Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne 1968 (*Źródła do Historii Muzyki Polskiej*, 12).

³⁵ Rękopis pochodzący ze zbiorów znajdującego się pod opieką jezuitów sanktuarium w Świętej Lipce, obecnie przechowywany w Bibliotece Bobolanum w Warszawie, sygn. I.Szczurowski.1, nr inw. 657. Wyd. w: Maciej Jochymczyk (red.), *Jacek Szczurowski: Caeli cives...*, *op. cit.*

³⁶ Rękopis pochodzący z klasztoru pijarów w Podolińcu, obecnie w: Štátny archív v Bratislave – pobočka Modra, sygn. H-13. Wyd. w: Maciej Jochymczyk (red.), *Jacek Szczurowski: Litaniae in D*, *op. cit.*

³⁷ Opis źródła zob. *Komentarz rewizyjny*. Części *Quoniam tu solus i Laudamus te* wydane w: *Muzyka w dawnym Krakowie*, red. Zygmunt M. Szwejkowski, Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne 1964, s. 278–287.

³⁸ PL-SA A V 3 / nr 173. Wyd. w: Maciej Jochymczyk (red.), *Jacek Szczurowski: Missa ex D*, *op. cit.*

³⁹ Rękopis z 1741 r.; PL-SA A VII 3 / nr 243. Wyd. w: Marta Pielech (red.), *Jacek Szczurowski: Motetto de B.V.M., Memento, rerum conditor*, Warszawa: Pro Musica Camerata 1995.

⁴⁰ Archiwum OO. Paulinów na Jasnej Górze, sygn. II-14, zob. Paweł Podejko, *Katalog tematyczny rękopisów i druków muzycznych kapeli wokalnoinstrumentalnej na Jasnej Górze*, Jasna Góra – Kraków: Wydawnictwo oo. Paulinów 1992 (*Studia Claromontana*, 12), s. 565. Wyd. w: Maciej Jochymczyk (red.), *Jacek Szczurowski: Caeli cives...*, *op. cit.*

1. *Concerto de Deo „Domine, non sum dignus”* for C solo, 2 Vl, Org³³;
2. *Concerto „Dziecino Boże”* for C solo, 2 Ob, Org (pastorella with Polish text)³⁴;
3. *Litaniae in C* for CATB, 2 Vl, 2 Clno, Org³⁵;
4. *Litaniae in D* for CATB, 2 Vl, 2 Clno (alternatively 2 Fl added later, in 1783), Org³⁶;
5. *Missa Emmanuelis* for CATB, 2 Vl, 2 Cor, Org (A and T missing)³⁷;
6. *Missa ex D* for CB, 2 Vl, 2 Clno, Bc³⁸;
7. *Motetto de B. V. Maria „Memento rerum conditor”* for CATB, 2 Vl, 2 Cor, B-vla (=Bc)³⁹;
8. *Offertorium ex A „Caeli cives”* for CATB, 2 Vl, 2 Clno, Org⁴⁰;

³³ Szczurowski's autograph (for a description of the source, see Dunicz, *Z badań nad muzyką polską...*, *op. cit.* pp. 125–128), from the collection of Aleksander Poliński, was destroyed by fire during the Second World War, along with part of the Polish National Library collection; copy scores prepared by Adolf Chybiński are held in Poznań University Library, shelf-mark Rkp. 791.IV/5 (olim: A.Ch.II.10/5) and Rkp. 792.IV/4a–b (olim: A.Ch. II.12/4a–b). Published in: Maciej Jochymczyk (ed.), *Jacek Szczurowski: Caeli cives...*, *op. cit.*

³⁴ Sandomierz Diocesan Library (hereafter PL-SA), shelf-mark A VII 2 / nr 242. Published in *Pastorelle staropolskie*, eds Anna and Zygmunt M. Szwejkowscy, Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne 1968 (*Źródła do Historii Muzyki Polskiej*, 12).

³⁵ The cover of the sole extant copy of this composition, made during the nineteenth century at the Marian sanctuary in Święta Lipka, features the German title “Litaney” (source description in *Editorial notes*), but it is highly unlikely to have come from the composer in this form; used in the present edition, therefore, is the standardised Latin title *Litaniae in C*, typical of the times in which Szczurowski was active.

³⁶ Manuscript from the Piarist monastery in Podolínec, now held in the Štátny archív v Bratislave – pobočka Modra, shelf-mark H-13. Published in: Maciej Jochymczyk (ed.), *Jacek Szczurowski: Litaniae in D*, *op. cit.*

³⁷ For a description of the sources, see *Editorial notes*; *Quoniam tu solus i Laudamus te* published in: *Muzyka w dawnym Krakowie* [Music in Old Cracow], ed. Zygmunt M. Szwejkowski, Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne 1964, pp. 278–287.

³⁸ PL-SA A V 3 / nr 173. Published in: Maciej Jochymczyk (ed.), *Jacek Szczurowski: Missa ex D*, *op. cit.*

³⁹ Manuscript from 1741; PL-SA A VII 3 / nr 243. Published in: Marta Pielech (ed.), *Jacek Szczurowski: Motetto de B.V.M., Memento, rerum conditor*, Warszawa: Pro Musica Camerata 1995.

⁴⁰ Archive of the Pauline Monastery in Częstochowa, shelf-mark II-14, see Paweł Podejko, *Katalog tematyczny rękopisów i druków muzycznych kapeli wokalnoinstrumentalnej na Jasnej Górze* [Thematic catalogue of music manuscripts and prints of the vocal-instrumental ensemble of Jasna Góra], Jasna Góra – Kraków: Wydawnictwo oo. Paulinów 1992 (*Studia Claromontana*, 12), p. 565. Published in: Maciej Jochymczyk (ed.), *Jacek Szczurowski: Caeli cives...*, *op. cit.*

9. *Vesperae pro Sanctis* na CB, 2 Vl, 2 Clno, Org (brak 2 Vl)⁴¹.

O kolejnych, niezachowanych przekazach kompozycji Szczurowskiego dowiadujemy się z prac muzykologów I połowy XX wieku, a także z dawnych inwentarzy muzykaliów. Jan Józef Dunicz w swoim artykule poświęconym jezuickiemu kompozytorowi szczegółowo omawia *Litaniae de Venerabili Sacramento* pochodzącą z opactwa cystersów w Obrze, a przechowywaną wówczas w zbiorach Archiwum Archidiecezjalnego w Poznaniu⁴². Wprawdzie nie znamy incipitu kompozycji, jednak dzięki relacji Dunicza wiemy, że opracowanie było utrzymane w tonacji D-dur i rozpoczynało się w metrum $\frac{3}{8}$. Wzmianki o czterech litaniiach (*de Beata ex G a vocum* 8, dwóch *ex D* oraz jednej *ex A*) znajdujemy w notatkach Józefa Sikorskiego opublikowanych przez Adolfa Chybińskiego – rękopisy te należały do benedyktynów z Pułtusk i pod koniec XVIII wieku zostały za pokwitowaniem wypożyczone opatowi z Horodyszcza⁴³. Najcenniejszym źródłem informacji o zaginionych kompozycjach Szczurowskiego jest inwentarz muzykaliów krakowskiej bursy jezuitów spisany prawdopodobnie w roku 1740⁴⁴. Wzmiankowane są tam następujące utwory sygnowane nazwiskiem tego autora: cztery litanie – *ex E*, *ex G*, *ex G de Provi[dentia Divina]*, *de S[tanislao] Kostka ex C-dur*; siedem motetów – *Vota mea ex E*, *Surrexit*

⁴¹ PL-SA A IV 6 / nr 156. Incipit zaginionej partii skrzypiec znamy dzięki rękopiśmiennemu katalogowi muzykaliów kolegiaty sandomierskiej z 1793 roku, *Akta Katedry i Kapituły Katedralnej XVII–XIX w.*, rkps 953, k. 248–274, zob. Alina Mądry, *Barok: część druga 1697–1795. Muzyka religijna i jej barokowy modus operandi*, Warszawa: Sutkowski Edition Warsaw 2013 (*Historia Muzyki Polskiej*, 3), s. 173 oraz przyp. 296 na s. 172. Być może inny przekaz wersji tych samych nieszpórów Jacka Szczurowskiego znajdował się w kolekcji muzykaliów z Pilicy (sygn. 27; RISM ID: 300257779) – według danych RISM incipity partii skrzypiec i canto są niemal identyczne ze źródłem sandomierskim. Niestety, rękopisy z Pilicy pozostają niedostępne dla badaczy, a ich aktualne miejsce przechowywania nie jest znane.

⁴² Jan Józef Dunicz, *Z badań nad muzyką polską...*, op. cit., s. 128–130.

⁴³ Adolf Chybiński, *Do biblijografii dawnej muzyki polskiej*, „Przegląd Muzyczny” 5/11 (1929), s. 7.

⁴⁴ *Sub Regimine P. Martini Żurawski accesserunt*, w: *Liber resignationum...*, op. cit., k. 64r–65v; zob. Adolf Chybiński, *Z dziejów muzyki krakowskiej*, „Kwartalnik Muzyczny” 2/1 (1913), s. 48–53. Marcin Żurawski był prefektem krakowskiej bursy w roku 1739/1740, a inwentarz muzykaliów sporządzono zapewne w momencie jego rezygnacji, czyli w roku 1740; zob. Ludwik Grzebień, Jerzy Kochanowicz (opr.), *Słownik jezuitów muzyków...*, op. cit., s. 255.

9. *Vesperae pro Sanctis*, for CB, 2 Vl, 2 Clno, Org (2 Vl missing)⁴¹.

We learn of further, non-extant, copies of Szczurowski compositions from the works of musicologists from the first half of the twentieth century, and also from old music inventories. In one article devoted to the Jesuit composer, Jan Józef Dunicz offers a detailed discussion of the *Litaniae de Venerabili Sacramento*, originally from the Cistercian abbey in Obrze, and held at that time in the Archdiocesan Archive in Poznań⁴². Although we do not know the incipit of that composition, thanks to Dunicz's account we know that the setting was in the key of D major and began in $\frac{3}{8}$. We find mentions of four litanies (*de Beata ex G a vocum* 8, two *ex D* and one *ex A*) among Józef Sikorski's notes published by Adolf Chybiński – those manuscripts belonged to the Benedictines of Pułtusk and were loaned against receipt towards the end of the eighteenth century to the abbot of Horodyszcz⁴³. The most valuable source of information about lost Szczurowski compositions is a music inventory of the Jesuit boarding school in Cracow compiled probably in 1740⁴⁴. Mentioned there are the following works signed with that composer's name: four litanies – *ex E*, *ex G*, *ex G de Provi[dentia Divina]*, *de S[tanislao] Kostka ex C-dur*; seven motets – *Vota mea ex E*, *Surrexit*

⁴¹ PL-SA A IV 6 / nr 156. We know the incipit of the lost violin part thanks to a handwritten music catalogue of the collegiate church in Sandomierz from 1793: *Akta Katedry i Kapituły Katedralnej XVII–XIX w.*, MS 953, fols. 248–274. See Alina Mądry, *The Baroque part 2: 1697–1795. Religious Music and its Baroque Modus Operandi*, tr. John Comber, Warsaw: Sutkowski Edition 2015 (*The History of Music in Poland*, 3), pp. 168 and 166 n. 292. It is possible that another copy of a version of the same Vespers by Jacek Szczurowski was held in the music collection from Pilica (shelf-mark 27; RISM ID: 300257779) – according to RISM data, the incipits of the violin and canto parts are almost identical to the Sandomierz source. Unfortunately, the manuscripts from Pilica are not accessible to scholars.

⁴² Jan Józef Dunicz, *Z badań nad muzyką polską...*, op. cit., pp. 128–130.

⁴³ Adolf Chybiński, *Do biblijografii dawnej muzyki polskiej* [For a bibliography of early Polish music], „Przegląd Muzyczny” 5/11 (1929), p. 7.

⁴⁴ *Sub Regimine P. Martini Żurawski accesserunt*, in: *Liber resignationum...*, op. cit., fols. 64r–65v; see Adolf Chybiński, *Z dziejów muzyki krakowskiej* [From the history of music in Cracow], „Kwartalnik Muzyczny” 2/1 (1913), pp. 48–53. Marcin Żurawski was prefect of the boarding school in Cracow in 1739/1740, and the music inventory was probably compiled when he resigned from the post, in 1740; see Ludwik Grzebień and Jerzy Kochanowicz (eds), *Słownik jezuitów muzyków...*, op. cit., p. 255.

Pastor bonus, Veni Creator ex A, Memento rerum ex D (zapewne identyczny z utworem zachowanym w BD w Sandomierzu), *Bonum certamen ex C, Plaudite caeli ex B*⁴⁵, *Confessio et pulchritudo ex G*; dziewięć koncertów – *Cor obduratum, Domine Jesu, Vanitas vanitatum, Vota mea* (niewykluczone, że tożsamy z ww. motetem o tym samym tytule), *Sub tuum praesidium, Fundite sonos, Peccavi Domine, de Nativ[itate Domini]* Dziecino Boże (z pewnością identyczny z utworem zachowanym w BD w Sandomierzu) oraz *de Nativ[itate Domini] Infans Pusille*⁴⁶; dwie msze – *Missa ex G Solenissima* i *Missa minor ex F*; opracowania tekstów oficjum Liturgii Godzin – *Domine ad adjuvandum ex G, Domine ad adjuvandum ex C, Dixit Dominus ex G, Confitebor ex G, Beatus vir ex G, Magnificat ex G, Laetatus sum, Beati omnes, Completorium*; antyfony i opracowania propriów mszalnych – *Salve [Regina] ex Es, Ave Regina Caelorum*⁴⁷, *Rorate ex B*; a także utwory instrumentalne – *Parthia ex E, Marsze ex E, Symphonia*. Ponadto w krótkim (być może nieukończonym) inwentarzu muzykaliów chóru krakowskiego kolegium jezuitów z 1741 roku wymieniana jest jedna litania Szczurowskiego⁴⁸.

Podsumowując, oprócz dziewięciu zachowanych utworów ze źródeł pośrednich wiemy o blisko 40 jego kompozycjach, które obecnie należy uznać za zaginione. Daje to obraz zarówno bogatego dorobku autora, jak i rozmiaru strat, które w ciągu stuleci poniosła muzyka polska. Twórczość Szczurowskiego była różnorodna, obejmowała gatunki służące oparciu wszystkich najważniejszych nabożeństw (msze, litanie, nieszpory, kompleta), a także muzykę instrumentalną, w tym *Symphonię*, która jest uznawana za najwcześniejsze świadectwo uprawiania tego gatunku przez kompozytorów polskich. Na uwagę zasługuje jeszcze jeden fakt – w momencie sporządzania inwentarza krakowskiej bursy jezuickiej, w którym odnotowano niespełna 40 kompozycji Szczurowskiego, miał on zaledwie 24 lata (lub, przyjmując późniejszą

Pastor bonus, Veni Creator ex A, Memento rerum ex D (probably identical to a work held in the Sandomierz Diocesan Library), *Bonum certamen ex C, Plaudite caeli ex B*,⁴⁵ *Confessio et pulchritudo ex G*; nine concertos – *Cor obduratum, Domine Jesu, Vanitas vanitatum, Vota mea* (possibly identical to the above-mentioned motet of the same title), *Sub tuum praesidium, Fundite sonos, Peccavi Domine, de Nativ[itate Domini]* Dziecino Boże (certainly identical to a work held in Sandomierz Diocesan Library) and *de Nativ[itate Domini] Infans Pusille*;⁴⁶ two Masses – *Missa ex G Solenissima* and *Missa minor ex F*; settings of texts of the Office of the Hours – *Domine ad adjuvandum ex G, Domine ad adjuvandum ex C, Dixit Dominus ex G, Confitebor ex G, Beatus vir ex G, Magnificat ex G, Laetatus sum, Beati omnes, Completorium*; antiphons and settings of Mass Propers – *Salve [Regina] ex Es, Ave Regina Caelorum*,⁴⁷ *Rorate ex B*; and also instrumental works – *Parthia ex E, Marsze ex E, Symphonia*. In addition, one Szczurowski litany is mentioned in a brief (possibly unfinished) music inventory from the choir of the Jesuit college in Cracow dating from 1741.⁴⁸

To sum up, besides the nine extant works, we know from sources of close to forty compositions by Szczurowski that should now be regarded as lost. That gives us a picture of both the composer's rich oeuvre and also the size of the losses incurred by Polish music over the centuries. Szczurowski's output was diverse, covering genres serving the setting of all the major services (Masses, litanies, Vespers, Compline), and also instrumental music, including a Symphony, which is regarded as the earliest evidence of the cultivation of that genre by Polish composers. One more noteworthy fact is that when the music inventory of the Jesuit boarding school in Cracow including almost forty compositions by Szczurowski was compiled, our composer was just

⁴⁵ W jednej z publikacji Chybińskiego (*Przyczynki bio- i bibliograficzne...*, op. cit., s. 4) w tytule tej kompozycji wystąpił drobny, acz oczywisty błąd: *Plauditi* zamiast *Plaudite*; w tej postaci błędny tytuł został powtórzony w artykule Aleksandry Wilde, *Twórczość Jacka Szczurowskiego*, „Muzyka” 36/1 (1991), s. 48.

⁴⁶ W artykułach Chybińskiego (*Przyczynki bio- i bibliograficzne...*, op. cit., s. 4) oraz Aleksandry Wilde (*Twórczość Jacka Szczurowskiego...*, op. cit., s. 49) mylnie: *Purille*.

⁴⁷ W artykule Aleksandry Wilde (*Twórczość Jacka Szczurowskiego...*, op. cit., s. 49) mylnie *Ave Regina angelorum*.

⁴⁸ *Catalogus rerum musicalium chori Collegii Cracoviensis S. J. ad S. Petrum et Paulum die 4 Augusti 1741mi*, w: *Liber resignationum...*, op. cit., k. 66r; por. Adolf Chybiński, *Z dziejów...*, op. cit., s. 53.

⁴⁵ In one of Chybiński's publications (*Przyczynki bio- i bibliograficzne...*, op. cit., p. 4), a minor, although evident, error was made in the title of this composition: *Plauditi* instead of *Plaudite*; the title was repeated in that form in Aleksandra Wilde's article *Twórczość Jacka Szczurowskiego* [The output of Jacek Szczurowski], „Muzyka” 36/1 (1991), p. 48.

⁴⁶ In articles by Chybiński (*Przyczynki bio- i bibliograficzne...*, op. cit., p. 4) and Wilde (*Twórczość Jacka Szczurowskiego...*, op. cit., p. 49), erroneously *Purille*.

⁴⁷ In Aleksandra Wilde's article (*Twórczość Jacka Szczurowskiego...*, op. cit., p. 49), erroneously *Ave Regina angelorum*.

⁴⁸ *Catalogus rerum musicalium chori Collegii Cracoviensis S. J. ad S. Petrum et Paulum die 4 Augusti 1741mi*, in: *Liber resignationum...*, op. cit., fol. 66r; cf. Adolf Chybiński, *Z dziejów...*, op. cit., p. 53.

datę urodzin, jedynie 19 lat). W tym świetle jest to do-robek imponujący, wskazujący, że był on muzykiem bardzo aktywnym, który wcześniej opanował rzemio-sło kompozytorskie, a swojego fachu uczył się praw-dopodobnie jeszcze przed wstąpieniem do nowicjatu (w inwentarzach muzykaliów z lat 1737 i 1738 nazwi-sko Szczurowskiego nie figuruje, jednak ze względu na dużą liczbę kompozycji zanotowanych bez wskaza-nia autora niewykluczone, że niektóre z jego utworów znajdowały się już wówczas w repertuarze zespołu⁴⁹).

Publikowana w niniejszym tomie *Missa Emmanuelis pro Sacra Nocte* Jacka Szczurowskiego to opra-cowanie części stałych mszy przeznaczone na paster-kę. Jak wiadomo, ta szczególna msza, celebrowana w nocy z 24 na 25 grudnia, upamiętnia oczekiwa-nie i modlitwę pasterzy, którzy powiadomieni przez anioła jako pierwsi złożyli hołd nowo narodzonemu Jezusowi (Łk 2,1–20). Uroczyście obchodzono ją również w kościołach jezuickich. Liturgia mszal-na była poprzedzona *matutinum*, podczas którego na przykład na Śląsku śpiewano także pieśni i ko-lędy w językach lokalnych (czeskim lub polskim)⁵⁰. W XVIII wieku w Europie Środkowej oprawa mu-zyczna pasterki nawiązywała do ewangelicznego opisu Narodzenia Pańskiego przez obfite korzystanie z melodii, rytmów tanecznych i współbrzmień koja-rzonych z muzyką ludową⁵¹. Do cech charakterystycz-nych tego typu repertuaru należały m.in.: znaczne uproszczenie warstwy harmoniczej z zastosowa-niem burdonów, motywika trójdźwiękowa, przebiegi unisonowe całego zespołu i repetytywność. Podobne rozwiązania znajdziemy zresztą w opracowaniach tekstów liturgicznych na cały okres Bożego Narode-nia (na kartach tytułowych rękopisów muzycznych często posiadały one dodatkowe dookreślenia, takie jak *Pastoralis*, *Pastoritia* czy *de Nativitate Domini*), a także w utworach należących do gatunku pastorel-li⁵². *Missa Emmanuelis* Szczurowskiego znakomicie

twenty-four years of age (or, adopting the later date of birth, barely nineteen). So this is an impressive output, indicating that Szczurowski was a very active musician, who mastered the art of composition at an early age and probably learned his trade before entering the novitiate (his name does not appear in music inventories from 1737 and 1738, yet given the large number of compo-sitions noted without the composer's name, it is not impossible that some of his works were already in the ensemble's repertoire at that time).⁴⁹

Jacek Szczurowski's *Missa Emmanuelis pro Sacra Nocte*, published in the present volume, is a setting of the Ordinary parts intended for the Midnight Mass. As we know, that particular Mass, celebrated on the night of 24 to 25 December, commemorates the anticipation and prayer of the shepherds, who – informed by the angel – were the first to pay tribute to the baby Jesus (Luke 2:1–20). It was also celebrated solemnly in Jesuit churches. The mass liturgy was preceded by a *matuti-num*, during which – in Silesia, for example – songs and carols were sung in the vernacular (Czech or Polish).⁵⁰ During the eighteenth century, in Central Europe, the musical setting of the Midnight Mass referred to the gospel description of the Nativity through the abun-dant use of melodies, dance rhythms and chords asso-ciated with traditional folk music.⁵¹ The characteristic features of this type of repertoire included the consid-erable simplification of the harmonic layer with the use of drones, triadic motifs, unison passages played by the whole ensemble and repetitions. We find similar solu-tions in settings of liturgical texts for the whole Christ-mas period (on the title pages of music manuscripts, they often carried additional terms, such as *Pastoralis*, *Pastoritia* or *de Nativitate Domini*), and also in works belonging to the pastorella genre.⁵² Szczurowski's

⁴⁹ *Liber resignationum...*, op. cit., fols. 59r–64r.

⁵⁰ Tomasz Jeż, *Kultura muzyczna jezuitów na Śląsku i ziemi kłodzkiej (1581–1776)*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa 2013, s. 169.

⁵¹ Obszerne omówienie zagadnienia, również w kontekście li-turgicznym, zob. Remigiusz Pośpiech, *Bożonarodzeniowa muzyka na Jasnej Górze w XVIII i XIX wieku*, Opole: Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego 2000. Por. m.in.: Bruce C. MacIntyre, *Johann Baptist Vanhal and the Pastoral Mass Tradition*, w: David Wyn Jones (red.), *Music in Eighteenth-Century Austria*, Cambridge – New York: Cambridge University Press 1996, s. 112–132.

⁵² Zob. m.in. Jiří Berkovec, *České pastorely*, Praha: Supraphon 1987; Geoffrey A. Chew, *The Austrian Pastorella and the Stylus*

⁵⁰ Tomasz Jeż, *Kultura muzyczna jezuitów na Śląsku i ziemi kłodzkiej (1581–1776)* [The musical culture of the Jesuits in Sile-sia and Kłodzko county], Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa, 2013, p. 169.

⁵¹ For an extensive discussion of this issue, including in the liturgical context, see Remigiusz Pośpiech, *Bożonarodzeniowa muzyka na Jasnej Górze w XVIII i XIX wieku* [Christmas music at Jasna Góra during the eighteenth and nineteenth centuries], Opole: Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego, 2000. Cf. e.g. Bruce C. MacIntyre, *Johann Baptist Vanhal and the Pas-toral Mass Tradition*, in: David Wyn Jones (ed.), *Music in Eight-eenth-Century Austria*, Cambridge – New York: Cambridge Uni-versity Press 1996, pp. 112–132.

⁵² See e.g. Jiří Berkovec, *České pastorely* [Czech pastorellas], Praha: Supraphon 1987; Geoffrey A. Chew, *The Austrian Pastorella*

wpisuje się w ten nurt, a kompozytor wprowadza większość ze stosowanych wówczas zabiegów stylizacyjnych, szczególnie w dwóch pierwszych częściach cyklu. *Kyrie*, skomponowane w tanecznym metrum $\frac{6}{8}$, z rytмами punktowanymi przywodzącymi na myśl włoskie *pastorale* w stylu siciliany⁵³, rozpoczyna się wyrazistym unisono zespołu instrumentalnego. Następnie na tle burdonów (dźwięk G z oznaczeniem *tasto pedale* grany na organach oraz puste kwinty w drugich skrzypcach) róg zdwajany przez skrzypce pierwsze wykonuje motywy trójdźwiękowe, nawiązujące do idiomu melodycznego trąby pasterskiej (t. 13–16). Z kolei wielodźwięki w partiach smyczków (m.in. t. 28, 58, 60–63, 76–87) sugestywnie naśladują styl gry muzyków ludowych. Bardzo podobny zasób środków wykorzystał Szczurowski w *Gloria*, gdzie ponadto lokalnie zastosował lidyzmy (m.in. t. 220, 222) czy rytmy oberkowe (m.in. t. 56–66). Powtórzenia krótkich, 2–4-taktowych odcinków melodycznych, występujące często we wszystkich ustępach kompozycji, w wykonaniu były zapewne realizowane na sposób echa, co potwierdzają sporadycznie notowane w źródle oznaczenia dynamiczne (np. *Kyrie*, t. 32–35, 40–47). W utworach bożonarodzeniowych odnajdujemy czasami cytaty melodii ludowych, niekoniecznie związanych z tym okresem roku liturgicznego (np. fragment krakowiaka *Albośmy to jacy tacy* w *Missa Pastoralis* Marcina Józefa Żebrowskiego). Jest tak również w *Missa Emmanuelis* – temat *Quoniam* wyraźnie nawiązuje do popularnej piosenki łowieckiej *Siedzi sobie zając pod miedzą*⁵⁴. Zapewne nieprzypadkowo w tej

Missa Emmanuelis is a perfect example of this current, and the composer introduces most of the stylistic procedures used at that time, particularly in the first two movements of the cycle. The *Kyrie*, composed in the dance metre $\frac{6}{8}$, with its dotted rhythms, brings to mind an Italian *pastorale* in siciliana style;⁵³ it opens with a distinctive unison of the instrumental ensemble. Next, against a background of drones (the note G, with the marking *tasto pedale*, played on the organ and empty fifths in the second violin), a horn doubled by the first violin performs triadic motifs referring to the melodic idiom of a shepherd's horn (bars 13–16). The chords in the parts of the strings, meanwhile (incl. bars 28, 58, 60–63, 76–87), suggestively imitate the playing style of folk musicians. Szczurowski employed a very similar range of means in the *Gloria*, where he also occasionally used “Lydianisms” (incl. bars 220, 222) and oberek rhythms (incl. bars 56–66). Repetitions of short melodic segments of 2 to 4 bars, appearing frequently in all the movements of this composition, were probably executed in echo form, as is suggested by dynamic markings given sporadically throughout the source (e.g. *Kyrie*, bars 32–35, 40–47). In Christmas works, we sometimes find quotations of folk melodies not necessarily linked to this period in the liturgical year (e.g. part of the krakowiak *Albośmy to jacy tacy* in a *Missa Pastoralis* by Marcin Józef Żebrowski). This also occurs in *Missa Emmanuelis*: the theme of the *Quoniam* clearly refers to the popular hunting song *Siedzi sobie zając pod miedzą* [There sits a hare beneath a ridge].⁵⁴

Rusticanus. Comic and Pastoral Elements in Austrian Music, 1750–1800, w: David Wyn Jones (red.), *Music in Eighteenth-Century Austria*, op. cit., s. 133–193. Twórczość jezuicką tego gatunku reprezentują m.in. *Concerto „Dziecino Boże”* Szczurowskiego, a także pastorella *O caelitum Dux* Georgiusa Brauna, zob. Tomasz Jeż (red.), *Georgius Braun (1658–1709): In nomine Jesu, O caelitum Dux*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa 2017 (*Fontes Musicae in Polonia*, C/II).

⁵³ Por. Geoffrey Chew, Owen Jander, *Pastoral [pastorale]*, w: *Grove Music Online*, <https://doi.org/10.1093/gmo/9781561592630.article.40091> [dostęp: 29 VI 2018].

⁵⁴ Notabene autorem znanego dziś tekstu piosenki był ks. Hiacynt Przetocki (ok. 1599–1655), w latach 1617–1634 należący do zakonu jezuitów (działał m.in. w Krakowie, gdzie był prefektem tamtejszych szkół jezuickich, a także w Kaliszu, Lwowie, Poznaniu i Sandomierzu), później zaś pełniący funkcję plebana we wsi Wysoka. Zob. Ewa Bem, *Przetocki Jacek (Hiacynt)*, w: *Polski Słownik Biograficzny*, t. 29, Wrocław – Warszawa – Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo PAN 1986, s. 20–21; Zygmunt Mocarski, *Kto jest autorem epigramów: „Postny obiad, abo zabaweczka” i intermedjów: „Uciechy lepsze y pożyteczniejsze, aniżeli z Bachusem y Wenerą”?*

and the Stylus Rusticanus. *Comic and Pastoral Elements in Austrian Music, 1750–1800*, in: David Wyn Jones (ed.), *Music in Eighteenth-Century Austria*, op. cit., pp. 133–193. Jesuit output in this genre includes Szczurowski's *Concerto „Dziecino Boże”*, as well as Georgius Braun's pastorella *O caelitum Dux*; see Tomasz Jeż (ed.), *Georgius Braun (1658–1709): In nomine Jesu, O caelitum Dux*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa 2017 (*Fontes Musicae in Polonia*, C/II).

⁵³ Cf. Geoffrey Chew, Owen Jander, *Pastoral [pastorale]*, in: *Grove Music Online*, <https://doi.org/10.1093/gmo/9781561592630.article.40091> [accessed 29 June 2018].

⁵⁴ *Nota bene* the words of this song familiar to us today were written by Revd Hiacynt Przetocki (c.1599–1655), who belonged to the Jesuit Order from 1617 to 1634 (he worked in Cracow, where he was prefect of Jesuit schools, and also in Kalisz, Lviv, Poznań and Sandomierz) and was later vicar of the village of Wysoka. See Ewa Bem, *Przetocki Jacek (Hiacynt)*, in: *Polski Słownik Biograficzny* [Polish biographical dictionary], vol. 29, Wrocław – Warszawa – Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo PAN 1986, pp. 20–21; Zygmunt Mocarski, *Kto jest autorem epigramów: „Postny obiad, abo zabaweczka” i intermedjów: „Uciechy lepsze y pożyteczniejsze, aniżeli z Bachusem y Wenerą”?*

części utworu głosowi basowemu obok organów towarzyszą tylko dwa rogi, instrumenty kojarzone z polowaniem (jest to też jedyny ustęp mszy, w którym wymagana jest zmiana ich skali i brzmienia przez przestrojenie z *G* do *D*). W kolejnych ogniwach cyklu elementy *stylus rusticanus* schodzą na dalszy plan. Ze względu na powagę tekstu w *Et incarnatus* kompozytor całkowicie rezygnuje z nawiązań do muzyki pasterskiej. Nie znajdziemy ich też w *Sanctus*. Podobnie jak w *Missa ex D*, Szczurowski szczególnie kunsztownie opracował tu *Benedictus* przeznaczone na sopran, organowe basso continuo oraz skrzypce solo traktowane dość wirtuozowsko (ich partia sięga aż do g^3 i nie stroni od dużych skoków, nawet do trzech oktaw). Na końcu *Agnus Dei*, jak w wielu ówczesnych mszach, należy powtórzyć materiał *Kyrie* z tekstem „Dona nobis”, co nadaje całemu cyklowi większej spójności. Przyczynia się do niej również wykorzystanie muzyki *Cum Sancto* w *Et vitam* kończącym *Credo*. W zakresie instrumentacji – poza wspomnianym opracowaniem *Quoniam* oraz partią skrzypiec w *Benedictus* – na uwagę zasługuje zastosowanie krótkich interpolacji solowych organów obligato w *Et resurrexit* (*Credo*, t. 44–110), co na tle muzyki polskiej tego czasu jest rozwiązaniem dość niecodziennym.

Osobnego komentarza wymaga obsada utworu. Na karcie tytułowej wymieniono czterogłosowy zespół wokalny (*Canto*, *Alto*, *Tenore*, *Basso*), dwoje skrzypiec, dwa rogi i organy. W rękopisie nie ma jednak partii altu i tenoru. Co ciekawe, pomimo tego zachowany materiał nie wykazuje istotnych braków. Wręcz przeciwnie, struktura dwugłosowa sprawia wrażenie spójnej i kompletnej. Tam, gdzie sopran i bas śpiewają wspólnie, prowadzone są przeważnie w równoległych decymach, czasami nieprzerwanie na długich odcinkach utworu, podobnie jak w przeznaczonej na dwa głosy wokalne *Missa ex D* Szczurowskiego, inaczej zaś niż w jego litaniach wykorzystujących obsadę czterogłosową⁵⁵. Pod względem muzycznym logiczne jest również naprzemienne występowanie sopranu i basu, które powtarzają po sobie podobne odcinki melodyczne (np. *Kyrie*, t. 24–55). Typowa dla faktury

It is doubtless not by accident that in this movement of the work the bass part is accompanied, besides the organ, by only the two horns – instruments associated with hunting (this is also the only section that requires a change of scale and sound in the horns, which are retuned from *G* to *D*). In the subsequent movements of the cycle, elements of the *stylus rusticanus* are relegated to the background. Due to the gravity of the text, in the *Et incarnatus*, the composer relinquishes all references to pastoral music. They are also absent from the *Sanctus*. As in his *Missa ex D*, Szczurowski gave a particularly refined setting here to the *Benedictus*, scored for soprano, organ basso continuo and a quite virtuosically treated solo violin (its part reaches up to g^3 and includes sizeable leaps of up to three octaves). At the end of the *Agnus Dei*, as in many other Masses of those times, the material from the *Kyrie* with the words “Dona nobis” is to be repeated, which lends the cycle greater cohesion. That is also served by the use of the music of the *Cum Sancto* in the *Et vitam* that closes the *Credo*. As regards the instrumentation, besides the above-mentioned setting of the *Quoniam* and the violin part in the *Benedictus*, attention is due also to the use of short solo interpolations from the obligato organ in the *Et resurrexit* (*Credo*, bars 44–110), which is quite an unusual solution for Polish music of those times.

A separate comment is due to the scoring of this work. Listed on the title page are a four-part vocal ensemble (*Canto*, *Alto*, *Tenore*, *Basso*), two violins, two horns and organ. Yet the manuscript is lacking the alto and tenor parts. Interestingly, despite this, the extant material does not display any crucial deficiencies. On the contrary, the two-part structure comes across as cohesive and complete. Wherever the soprano and the bass sing together, they are led mainly in parallel tenths, sometimes uninterrupted over lengthy passages, as in Szczurowski's two-part vocal *Missa ex D*, but differently to his four-part litanies.⁵⁵ In musical terms, also logical is the alternating appearance of soprano and bass, which repeat each other's similar melodic segments (e.g. *Kyrie*, bars 24–55). Also typical of two-part writing is the design of the imitative passag-

zabaweczka” i intermedjów: „Uciechy lepsze y pożyteczniejsze, aniżeli z Bachusem y Wenerą?”, „Pamiętnik Literacki” 30/1/4 (1933), s. 75–83.

⁵⁵ Por.: Maciej Jochymczyk (red.), *Jacek Szczurowski: Missa ex D*, op. cit.; idem (red.), *Jacek Szczurowski: Litaniae in D*, op. cit.; idem (red.), *Jacek Szczurowski: Caeli cives...*, op. cit.

[Who wrote the epigrams “Lenten dinner, or the toy” and the intermedia “Pleasures superior and more useful than with Bacchus and Venera”?], „Pamiętnik Literacki” 30/1/4 (1933), pp. 75–83.

⁵⁵ Cf. Maciej Jochymczyk (ed.), *Jacek Szczurowski: Missa ex D*, op. cit.; idem (ed.), *Jacek Szczurowski: Litaniae in D*, op. cit.; idem (ed.), *Jacek Szczurowski: Caeli cives...*, op. cit.

dwugłosowej jest wreszcie konstrukcja przeprowadzeń imitacyjnych, np. na początku *Qui tollis* czy *Cum Sancto* (*Gloria*, t. 144–151, 260–263). O ile w obydwu litaniach przeznaczonych na czterogłosowy zespół wokalny Szczurowski powierzał altowi i tenorowi krótsze lub dłuższe fragmenty solowe, w *Missa Emmanuelis* z pewnością tak nie było, ponieważ w zachowanym materiale nie brakuje ani jednej arii i w znanej nam postaci kompozycja nadaje się do wykonania.

Do nielicznych śladów wskazujących na brak partii altu i tenoru możemy zaliczyć pominięcie w sopranie i basie niewielkich fragmentów tekstu słownego, choć należy zaznaczyć, że w źródle został on podpisany bardzo niestarannie, a w niektórych miejscach belkowanie i ilość nut nie odpowiadają ilości sylab. W *Gloria* brakuje zdania „*Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram*”, a w *Credo* – słów „*in unum Deum*” oraz „*et unam, sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam*”. Wprawdzie w mszach bożonarodzeniowych pominięcia tekstu (zwłaszcza w *Credo*) spotykane są dość często⁵⁶, jednak wydaje się, że w przypadku analizowanego utworu nie były one zamierzeniem kompozytora. Brakujące słowa były prawdopodobnie śpiewane na sposób quasi-politekstowy, równocześnie z zachowanymi partiami wokalnymi, ponieważ w warstwie muzycznej zwykle nie obserwujemy luk, które wskazywałyby miejsca samodzielnego użycia altu i tenoru. Jedynie na początku *Credo* (t. 1–3) słowa „*in unum Deum*” mogły pojawić się w dwóch środkowych głosach w miejscu, w którym sopran i bas pauzują. Na braki w tym ustępie wskazuje również warstwa współbrzmieniowa – bezpośrednio wcześniej i później dwa skrajne głosy śpiewają w brzmiącym pusto interwale duodecymy ($g-d^2$). Ponadto we wszystkich częściach cyklu sporadycznie występują akordy pozbawione tercji (np. *Kyrie*, t. 134, 140; *Gloria*, t. 174; *Credo*, t. 7; *Sanctus*, t. 101–102). Wobec przedstawionych tu argumentów wydaje się wysoce prawdopodobne, że zgodnie z informacją na karcie tytułowej utwór był w oryginale przeznaczony na czterogłosowy zespół wokalny, jednak brakujące głosy altu i tenoru pełniły w strukturze muzycznej rolę drugorzędną, a ich partie były krótsze od partii sopranu i basu. Niewykluczone, że w praktyce bywały przez wykonawców pomijane, co mogłoby tłumaczyć ich odłączenie od pozostałych głosów rękopisu i w konsekwencji zagubienie.

es, e.g. at the beginning of the *Qui tollis* or the *Cum Sancto* (*Gloria*, bars 144–151, 260–263). Yet while in the two litanies scored for four-part vocal ensemble Szczurowski gave the alto and tenor shorter or longer solo passages, in *Missa Emmanuelis* that was certainly not the case, since the extant material is not lacking a single aria and can be performed in its existing form.

The scant evidence suggesting the lack of alto and tenor parts includes the omission in the soprano and the bass of short segments of the verbal text, although it should be pointed out that in the source it was underlaid very carelessly, and in some places the beaming and the number of notes does not correspond to the number of syllables. The *Gloria* is lacking the sentence “*Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram*”, and the *Credo* the words “*in unum Deum*” and “*Et unam, sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam*”. Although in Christmas Masses the omission of text (especially in the *Credo*) is encountered quite frequently,⁵⁶ it would seem that in this instance the omissions were not intended by the composer. The missing words were probably sung in a quasi-polytextual way, simultaneously with the extant vocal parts, since in the musical layer we do not usually observe gaps suggesting the independent use of alto and tenor. Only at the beginning of the *Credo* (bars 1–3), the words “*in unum Deum*” could have appeared in the two middle parts, where the soprano and bass pause. Depletions in this section are also indicated by the counterpoint: immediately before and after this, the two outermost parts sing in the empty-sounding interval of a twelfth ($g-d^2$). What is more, in all the movements of the cycle, there are occasional chords without thirds (e.g. *Kyrie*, bars 134, 140; *Gloria*, bar 174; *Credo*, bar 7, *Sanctus*, bars 101–102). Given these arguments, it seems highly likely that, in accordance with the information on the title page, this work was originally scored for four-part vocal ensemble, although the alto and tenor voices played a secondary role in the musical structure, and their parts were shorter than the soprano and bass parts. It cannot be excluded that in practice they were sometimes omitted by the performers, which would explain how they became detached from the remaining parts of the manuscript and consequently lost.

⁵⁶ Zob. m.in. Alina Mądry, *Barok...*, op. cit., s. 462–463.

⁵⁶ See e.g. Alina Mądry, *The Baroque...*, op. cit., pp. 466–467.

Forma kompozycji, określana w literaturze mianem kantatowej lub numerowej, jest typowa dla opracowań *ordinarium missae* powstających około połowy XVIII wieku. Do jej cech charakterystycznych należy rozbieżność tekstu poszczególnych ogniw na mniejsze, autonomiczne muzycznie arie, duety i ustępy zespołowe. Zgodnie z tradycją kompozytor powierzył głosom solowym ustępy *Laudamus te, Quoniam, Et incarnatus* i *Benedictus*, pozostałe zaś opracował w pełnej obsadzie. Uwagę zwraca stosunkowo rozbudowane, jednoczęściowe *Kyrie*, liczące 146 taktów (o 19 więcej niż posiadające znacznie dłuższy tekst *Credo*) i powtórzone na końcu mszy z tekstem „Dona nobis”.

Missa Emmanuelis stanowi cenne świadectwo bożonarodzeniowej twórczości mszalnej z terenów dawnej Rzeczypospolitej obok dzieł takich ówczesnych kompozytorów, jak Marcin Józef Żebrowski, Franciszek Perneckher czy Michał Orłowski. Jest też jedną z nielicznych rodzimych zachowanych z tego okresu mszy pastoralnych, które powstały poza środowiskiem kapeli jasnogórskiej. Mamy nadzieję, że publikacja utworu przyczyni się do lepszego poznania twórczości Jacka Szczurowskiego i muzyki polskiej XVIII wieku.

The form of the composition, defined in the literature as cantata or number form, is typical of settings of the Ordinary of the Mass written around the mid eighteenth century. Its characteristic features include the splitting of the text of particular movements into smaller, musically autonomous arias, duets and ensembles. In line with tradition, the composer gave the *Laudamus te, Quoniam, Et incarnatus* and *Benedictus* to solo parts, setting the remaining sections for full forces. One notes the relatively expansive, one-section *Kyrie*, numbering 146 bars (nineteen more than the *Credo*, which has a significantly longer text) and repeated at the end of the Mass with the text “Dona nobis”.

Missa Emmanuelis represents valuable evidence of Christmas Mass output from the territory of the former Commonwealth of Poland-Lithuania, alongside works by such contemporary composers as Marcin Józef Żebrowski, Franciszek Perneckher and Michał Orłowski. It is also one of the few native pastoral Masses preserved from that period written outside the environment of the Jasna Góra monastery in Częstochowa. We hope that the publication of this work will help to enhance knowledge of the output of Jacek Szczurowski and of eighteenth-century Polish music in general.

KOMENTARZ REWIZYJNY

Unikatowy rękopis *Missa Emmanuelis*, pochodzący z kościoła farnego pw. św. Jadwigi Śląskiej w Grodzisku Wielkopolskim⁵⁷, jest obecnie przechowywany w Archiwum Archidiecezjalnym w Poznaniu (PL-Pa) pod sygnaturą Muz GR I/142. Obejmuje 24 nienumerowane karty o wymiarach ok. 350 × 220 mm⁵⁸, na których zanotowano partie: *Canto* (4 k. – zob. FIG. 2), *Basso* (4 k.), *Violino Primo* (4 k.), *Violino Secundo* (4 k.), *Cornu Primo Ex G* (2 k.), *Organo* (4 k.) i *Cornu Secundo* (2 k.), przy czym ostatnia wpisana jest na kartach skrajnych stanowiących obwolutę, wykonanych z jednego arkusza papieru złożonego na pół. Brak głosów *Alto* i *Tenore*. Treść strony tytułowej (FIG. 1): „Missa Em(m)anuelis | pro Sacra Nocte | Canto. Alto. Tenore Basso | Violino Primo | Violino Secundo | Cornu Primo | Cornu Secundo | Organo | Ab Authore R[everen]do Patre Szczeroski | Societatis Jesu. Krakowie”. Bezpośrednio poniżej, być może inną ręką, zapisano: „Anno 1777 Adm[odum] R(ever)endus P[at]er Laurenti(us) | Bochenski Praed[icator] G(e)n(era)lis Diffinitor Habit(ua)lis | Ad Ecclesiam Parochialem | Grodiscensem procuravit”⁵⁹. W prawym górnym rogu widnieją dawne numery katalogowe zanotowane brązowym inkaustem („N: 13”) oraz ołówkiem („A. 94”, „I/176”). Na kartach brak widocznych znaków wodnych. Trzon rękopisu został sporządzony przez jednego skryptora, którym był prawdopodobnie wymieniony na stronie tytułowej o. Laurentius Bocheński (ok. 1715 – po 1785)⁶⁰.

Brakujące w źródle nuty, pauzy, akcydencje, oznaczenia dynamiczne oraz tekst słowny zostały w niniejszym wydaniu uzupełnione w nawiasach kwadratowych. W partii organów zachowano oryginalne oznaczenia wykonawcze w postaci pionowej kreski

⁵⁷ Na temat historii kapeli i tamtejszego zbioru rękopisów muzycznych zob. Władysław Zientarski, *Zarys dziejów kapeli parafialnej*, w: Danuta Idaszak, *Grodzisk Wielkopolski. Katalog tematyczny muzykaliów*, Kraków: Musica Iagellonica 1993, s. 9–24.

⁵⁸ Danuta Idaszak, *Grodzisk Wielkopolski...*, *op. cit.*, s. 170, nr 320.

⁵⁹ Na temat rodziny Bocheńskich i ich związków z kapelą w Grodzisku zob. m.in.: Alina Mądry, *Barok...*, *op. cit.*, s. 201–204.

⁶⁰ Daty życia za: Danuta Idaszak, *Grodzisk Wielkopolski...*, *op. cit.*, s. 285. W katalogu Danuty Idaszak (*ibid.*, s. 170), a za nim również w bazie RISM, jako kopistę wskazano Macieja Bocheńskiego, jednak porównanie charakteru pisma z innymi odpisami wykonanymi jego ręką (np. Carolus Göbel, *Salve duae*, PL-Pa sygn. Muz GR III/21) pozwala wykluczyć taką możliwość.

EDITORIAL NOTES

The unique manuscript of *Missa Emmanuelis*, originating from the parish church of St Hedwig of Silesia in Grodzisk Wielkopolski,⁵⁷ is held in the Archdiocesan Archive in Poznań (PL-Pa) under the shelf-mark Muz GR I/142. It contains twenty-four unnumbered leaves measuring approximately 350 × 220 mm,⁵⁸ on which the following parts are notated: *Canto* (4 fols – see FIG. 2), *Basso* (4 fols), *Violino Primo* (4 fols), *Violino Secundo* (4 fols), *Cornu Primo Ex G* (2 fols), *Organo* (4 fols) and *Cornu Secundo* (2 fols). The last part is written on the outermost leaves, which form the wrapper, produced from a single sheet of paper folded in half. The *Alto* and *Tenore* parts are missing. The title page reads as follows (FIG. 1): “Missa Em(m)anuelis | pro Sacra Nocte | Canto. Alto. Tenore Basso | Violino Primo | Violino Secundo | Cornu Primo | Cornu Secundo | Organo | Ab Authore R[everen]do Patre Szczeroski | Societatis Jesu. Krakowie”. Written immediately below this, possibly in a different hand, is the following: “Anno 1777 Adm[odum] R(ever)endus P[at]er Laurenti(us) | Bochenski Praed[icator] G(e)n(era)lis Diffinitor Habit(ua)lis | Ad Ecclesiam Parochialem | Grodiscensem procuravit”⁵⁹. In the top right corner, we see the old catalogue numbers written in brown ink (“N: 13”) and pencil (“A. 94”, “I/176”). There are no visible watermarks on the leaves. The core of the manuscript was prepared by a single scribe, who was probably the Fr Laurentius Bocheński mentioned on the title page (b c.1715; d. after 1785).⁶⁰

In the present edition, the notes, rests, accidentals, dynamic markings and verbal text missing in the source are supplemented in square brackets. In the organ part, we have retained the original performance

⁵⁷ On the history of the chapel and the local collection of music manuscripts, see Władysław Zientarski, *Zarys dziejów kapeli parafialnej* [An outline history of the parish church], in: Danuta Idaszak, *Grodzisk Wielkopolski. Katalog tematyczny muzykaliów* [Grodzisk Wielkopolski: a thematic catalogue of musical items], Kraków: Musica Iagellonica 1993, pp. 9–24.

⁵⁸ Danuta Idaszak, *Grodzisk Wielkopolski...*, *op. cit.*, p. 170, no. 320.

⁵⁹ On the Bocheński family and their links with the chapel in Grodzisk, see e.g. Alina Mądry, *The Baroque...*, *op. cit.*, pp. 199–201.

⁶⁰ Dates given after Danuta Idaszak, *Grodzisk Wielkopolski...*, *op. cit.*, p. 285. In Danuta Idaszak’s catalogue (*ibid.*, p. 170), and consequently in the RISM database, Maciej Bocheński is indicated as the copyist, yet handwriting comparison with other copies made in his hand (e.g. Carolus Göbel, *Salve duae*, PL-Pa shelf-mark Muz GR III/21) enables us to rule out that possibility.

nad lub pod nutą, wskazujące na grę *Tasto solo*; uzupełniono je również tam, gdzie brakowało ich w źródle, odnotowując ingerencje w wykazie korektur. Uwagi *Solo* i *Tutti*, występujące w manuskrypcie w partiach wokalnych i instrumentalnych, przeniesiono do wykazu korektur. W oryginale były one ułatwieniem dla muzyków posługujących się jedynie wyciągami głosowymi, a nie partyturą, i nie są świadectwem zastosowania zwielokrotnionej obsady zespołu wokalnego. W rękopisie stosowane są różne, pełne oraz skrótowe postaci oznaczeń dynamicznych (*piano*, *pi.*, *p.*, *For.*), które w edycji zostały zamienione na współcześnie stosowane symbole. Brakującego bądź niekompletnego cyfrowania basso continuo nie uzupełniano, korygując jedynie oznaczenia błędne. Triole i kwintole zgodnie z ówczesną konwencją pisane są czasem bez oznaczeń „3” i „5”, a na podział nieregularny wskazuje jedynie odpowiednie belkowanie. W edycji dodano również cyfry, zgodnie ze współczesnymi zasadami ortografii muzycznej. Tekst słowny został podpisany w źródle bardzo niedbale i wskutek tego zdarza się, że te same słowa występują w obydwu głosach niejednocześnie. Choć w muzyce religijnej tego czasu nie jest to zjawisko rzadkie, w tych odcinkach kompozycji, w których korekta nie wymagała znaczących zmian rytmicznych, dążono do synchronizacji deklamacji; ujednolicono również interpunkcję i pisownię wielkich liter⁶¹.

markings in the form of a vertical line above or below a note, indicating playing *Tasto solo*; they have also been supplemented wherever they were missing in the source, with those interventions noted in the list of corrections. *Solo* and *Tutti* markings appearing in the vocal and instrumental parts have been moved to the list of corrections. In the original, they were helpful for musicians employing only partbooks, not a score, and they are not indicative of a multiplication of the forces of the vocal ensemble. Used in the manuscript are various full and short forms of dynamics markings (*piano*, *pi.*, *p.*, *For.*), which in the edition are altered to the symbols used today. Missing or incomplete figuring of the basso continuo has not been supplemented, with only erroneous markings corrected. Triplets and quintuplets are sometimes written without the markings “3” and “5”, in accordance with the convention of that time, and the irregular division is indicated solely by appropriate beaming. In the edition, we have also added the digits, in accordance with modern principles of musical orthography. The verbal text was underlaid in the source very carelessly, with the result that the same words do not appear in both parts simultaneously. Although this is not a rare phenomenon in sacred music of those times, in the sections of the composition where the revision did not require any significant rhythmic changes, we have endeavoured to synchronise the declamation; punctuation and capitalisation has also been unified.⁶¹

Translated by John Comber

⁶¹ Na podstawie *Liber usualis*, Tournai – New York: Desclee Company 1961.

⁶¹ Based on *Liber usualis*, Tournai – New York: Desclee Company 1961.

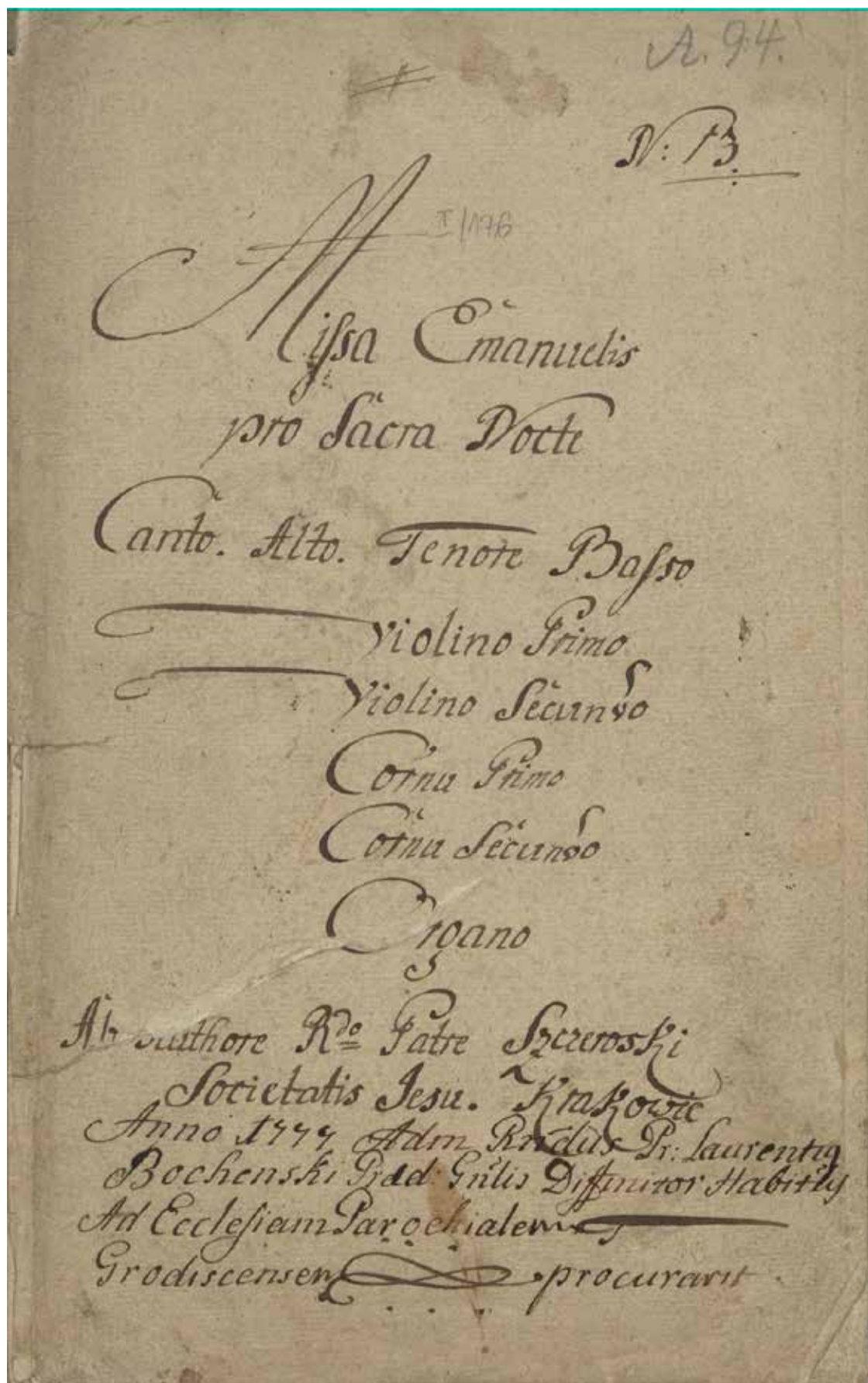

Fig. 1. Jacek Szczurowski, Missa Emmanuelis, PL-Pa Muz GR I/142, strona tytułowa / title page

WYKAZ KOREKTUR

W uwagach szczegółowych pierwsza liczba oznacza numer taktu, po kropce następuje nazwa głosu, cyfra po średniku oznacza kolejną nutę w takcie, po dwukropku podana jest sytuacja w źródle. Na przykład: 3. C; 4: a^1 , oznacza, że w takcie 3 w sopranie czwartą nutą jest a^1 . W razie potrzeby w nawiasie umieszczono informację o korekcie wprowadzonej w niniejszym wydaniu. W korektach partii rogów podano dźwięk widniejący w zapisie (a nie wysokość realnie brzmiącą).

Zastosowane skróty / Abbreviations:

B – Basso, b. – bar, C – Canto, Cor – Cornu, I – primo, II – secundo, n. – nuta/note, Org – Organo, t. – takt, VI – Violino

Kyrie

Usunięto oznaczenia *Tutti* w taktach / *Tutti* markings have been removed in bars – Org: 56, 120.

Uzupełniono oznaczenia wykonawcze w taktach / supplementary performance markings have been added in bars – Org: 7 (n. 1–3), 8.

9. VI I; nad / over 2: *For*:

10. VI II; 1–2:

14–16. VI II:

20. VI II; 1–3:

49. VI I; 7: e^1

51. VI I; 7: e^1

57. B; pod 3 tekst / under 3 text: *-son* (przeniesiono pod / moved under 4); pod 4 tekst / under 4 text: *e-*

58. Cor I; 4:

58. VI I; 4: dwudźwięk / chord $a^1 e^2$

58. B; pod 1 tekst / under 1 text: *-lei-* (przeniesiono do t. 59 / moved to b. 59)

61–63. VI II:

65. VI II; 5: a^1

67. Cor I; 7: d^2

69. Cor I; 1:

69. VI II; 1–2:

72. C; 4: a^1

74. C; pod 2 tekst / under 2 text: *-son* (przeniesiono do t. 73 / moved to b. 73); zamiast / instead of 3–4: z tekstem / with text *e-*

76–87. Cor II; w każdym z taktów / in each bar

77. VI I; 5: e^1

78–79. VI I: zapisane jako powtórzenie t. 76–77 / notated as repetition of bb. 76–77

LIST OF CORRECTIONS

In the detailed remarks, the first digit denotes the number of the bar, the full stop is followed by the name of the part, the digit after a semi-colon denotes the number of the note in the bar, and given after a colon is the situation in the source. For example, 3. C; 4: a^1 means that in bar 3 in the soprano the fourth note is a^1 . Wherever the need arises, information regarding a correction made in the present edition is given in parentheses. In the corrections to the horn parts, the note shown in the record is given (and not the sounding pitch).

80–83. VI II:

84–87. VI II:

90–99. B; tekst / text: *Kyrie e- | -leison | Kyrie e- | -leison | elei- | -son e- | -lei- | -son | Kyrie e- | -leison*

101. C: ♩ ♪ ♪

102. VI I; przed / before 4: ♩

104. VI I; przed / before 4: ♩

122. C; pod 1–3 tekst / under 1–3 text: *Kyrie*

124. Cor I: ♩ ♩

124. VI II; zamiast / instead of 3: ♩ *fis*¹ *g*¹

124. Org: ♩ ♩ ♩

128. VI I; przed / before 6: ♩

128. C; przed / before 5: ♩

138. B; 1–2: ♩ ♩

142. VI II; 5–6: *a*¹ *h*¹

144. B; 4: ♩. (zamieniono na / changed to ♩ ♪)

146. Cor I, VI II, B; zamiast / instead of 6: ♩ ♪

146. Org; zamiast / instead of 6: ♩ ♪ ♪

Gloria

Usunięto oznaczenia *Solo* w taktach / *Solo* markings have been removed in bars – Cor II: 1, 182; VI I: 24; C: 24; B: 1; 182; Org: 1, 5, 24, 182.

Usunięto oznaczenia *Tutti* w taktach / *Tutti* markings have been removed in bars – Org: 3, 14, 144, 260.

Uzupełniono oznaczenia wykonawcze w taktach / supplementary performance markings have been added in bars – Org: 19 (n. 1–2), 20 (n. 2), 146–147, 167–168.

1. VI I; oznaczenie metrum / time signature: ♩

15. Cor I; 3–6: ♩ ♩ ♩ ♩; 7: ♩. ; po / after 7: ♩ *a*²

15. Cor II; 2: *d*²

16–17. Cor I:

16. C; pod 1–5 tekst / under 1–5 text: *pax hominibus*; przed / before 8: ♯

18. Cor I; 7: ♩

18. VI II, C; przed / before 6: ♩

20–21. Cor I:

20. C; pod 2, 4, 7 tekst / under 2, 4, 7 text: *-tis Volun-*

21. C; pod 1 tekst / under 1 text: *-ta-*

21. B; pod 1–6 tekst / under 1–6 text: *-tis bonae volun*

22. B; pod 1–5 tekst / under 1–5 text: *bonae volunta-*

24. VI II; zamiast / instead of 3–4: ♩ *a*¹

39. VI II: ♩ ♩

55. C; pod 1 tekst / under 1 text: *-mus* (przeniesiono do t. 54 / moved to b. 54)

66. Org; po / after 3: zbędny takt identyczny z t. 66 / redundant bar identical with b. 66

67. VI I; 2: *g*

86. VI I; przed / before 4: ♯
90. VI I; przed / before 4: ♯
93. VI II; nad / over 3: *for*: (przeniesiono do t. 92 / moved to b. 92)
97. VI II; zamiast / instead of 1: ♯
115. VI II; 2: e^1
123. VI II: ♯
143. VI II: ♯
157. Org; 4: a
158. C; 1: e^2
162. Cor I; 4: f^2
162. B; 4: a
164. VI II: ♯
166. VI I; 2: d^2
178. Cor I: o 2 niżej / lower by 2
178. VI I; zamiast / instead of 1: ♯ $c^2 d^2$
181. Cor II: ♯
181. Org: ♯
182. Org; oznaczenie metrum / time signature: ♯ w formie / in graphical form of Z
200. Cor I: ♯
200. Cor I, II; nad / over 1: ♯ oznaczająca zakończenie powtórzenia *da Capo* / ♯ marking the place where the music ends after the *da Capo* repeat
200. Org; na końcu taktu nad kreską taktową / at the end of the bar over the bar-line: ♯ oznaczająca zakończenie powtórzenia *da Capo* / ♯ marking the place where the music ends after the *da Capo* repeat
214. B; przed / before 8: ♯
216. B; przed / before 6: ♯
220. Cor I; 6: g^2
233. B; przed / before 2: ♯
235. B; przed / before 6: ♯
237. B; przed / before 6: ♯
240. Org; po / after 1: ♯ (zamieniono na / changed to ♯)
- 241–259. Cor I, II, Org; zapisane jako powtórzenie *da Capo* t. 182–200 / notated as *da Capo* repetition of bb. 182–200
263. B; 3–4: ♯
265. B; 3–4: ♯
- 266–267. Cor I; takty ujęte w zbędne znaki repetycji / bars enclosed in redundant repetitions signs
267. B; pod 4 tekst / under 4 text: *-tris* (przeniesiono pod / moved under 5); zamiast / instead of 5: ♯ z tekstem / with text *Amen*
- 268–269. B; tekst / text: *amen*
270. C; przed / before 3: ♯
276. VI II: ♯
276. B, Org: ♯

Credo

Usunięto oznaczenia *Solo* w taktach / *Solo* markings have been removed in bars – C: 26; Org: 26, 73.

Usunięto oznaczenia *Tutti* w taktach / *Tutti* markings have been removed in bars – Org: 1, 35, 63, 91, 107.

1. VI I; przed / before 1: omyłkowo przy kluczu dwa ♯ – *fis* i *cis* / wrong key signature (two ♯ – *fis* and *cis*)

3. VI II; 1: g^1
4. C; pod / under 1–2: znak powtórzenia tekstu wskazujący na powtórzenie słowa *Credo* / repetition of the word *Credo* indicated by a text repetition sign
5. VI II; 6: d^1
8. C; zamiast / instead of 7: $\text{♩} \text{♮}$
9. C; pod 5–7 tekst / under 5–7 text: *Dominum*
11. C; 5: h^1
12. C; 4: d^2
13. C; 4: c^2
15. Org; przed / before 4: #
17. VI I; 3: d^1
18. VI I; przed / before 5: #
19. VI I; 2: c^2
19. C; przed / before 1: ♩
19. Org; 3, 4: h, g
23. VI II; 1–4: o 2 niżej / lower by 2
26. VI I; oznaczenie tempa / tempo indication: *Andante*
27. VI I; przed / before 10: #
28. VI I; przed / before 7: #
28. Org; przed / before 5: #
30. C; przed / before 3: ♩
36. VI I; 3: dis^2
39. VI II; przed / before 4: #
39. C; przed / before 6: #
39. Org; przed / before 5: #
43. VI I; po / after 2: $\text{♩} g$ (zamieniono na ♩ / changed to ♩)
43. Org: $\text{♩} \text{♩} \text{♩}$
52. Org; przed / before 8: #
53. Org; przed / before 8: #
56. Org; przed / before 8: #
57. Org; przed / before 8: #
59. B; 6, 7, 8; d, d, d
59. Org; 5: fis
65. Org; przed / before 8: #
- 65–66. Org; brak klucza C1, materiał omyłkowo zapisany w kluczu F4 / clef C1 is missing, music was mistakenly notated in F4 clef
68. C; 1–2: $\text{♩} \text{♩}$
- 69–72. Cor I: $\text{♩} | \text{♩} | \text{♩} | \text{♩}$
93. C; przed / before 6: #
96. C; przed / before 1: ♩
97. C; przed / before 6: #
100. Cor I; 1: ♩
101. Org; przed / before 8: #
102. Org; przed / before 8: #
104. VI I; 2: d^2
105. Org; przed / before 4, 8: #
106. Org; przed / before 4, 8: #
107. Cor II; zamiast / instead of 3–4: $\text{♩} \text{♩} \text{♩} e^2 d^2 e^2 d^2$
108. Cor I; 1: ♩

110. VI II: ♯ ♯ ♯ -
 110. Org: ♯ ♯ ♯
 111–127. VI I: wpisano jedynie adnotację *Et vitam ut Cum Sancto* / notated was only remark *Et vitam ut Cum Sancto*
 116. B; 3–4: ♯ ♯
 118. B; zamiast / instead of 5: ♯ ♯ *g g*
 121. C; przed / before 3: ♯
 127. Cor I: ♯ ♯ *c² c²*
 127. VI II: ♯ ♯ ♯ -
 127. B: ♯ ♯ -

Sanctus

Usunięto oznaczenia *Solo* w taktach / *Solo* markings have been removed in bars – Cor I: 40; C: 40, 107; Org: 40, 107.

Usunięto oznaczenie *Tutti* w takcie / *Tutti* marking has been removed in bar – Org: 81.

- 3–4. Cor I: o 3 wyżej / higher by 3
 3. Cor II; 1, 2: *fis², fis²*
 4. Cor II; 1, 2: *g², g²*
 5. VI II; 2: *g¹*
 6. Cor II: ♯
 16. VI II; przed / before 4: ♯
 21. VI II, Org; przed / before 1: ♯
 30. VI I; 1: *d²*
 30–39. B; tekst / text: *et terra | gloria | Tu- | -a | Pleni | Pleni sunt | Caeli et | Terra Glo- | -ria | Tua*
 34–35. B: ♯ ♯ | ♯ ♯
 39. Cor II; nad / over 1: ♯
 39. VI II, B: ♯ -
 39. Org: ♯ ♯ -
 53. VI II; 5: ♯
 56. VI I; przed / before 2: ♯
 61. C; przed / before 3: ♯
 62. C; przed / before 3: ♯; 5: *d²*
 65. C; przed / before 5: ♯
 70. B; 5: *a*
 74. VI I, B; przed / before 6: ♯
 76. VI I; przed / before 2: ♯
 79. VI I, B; przed / before 6: ♯
 83. C; przed / before 3: ♯
 84. C; przed / before 3: ♯; 5: *d²*
 86. VI I; przed / before 6: ♯
 90. Org; przed / before 1: ♯
 92. B, Org; przed / before 1: ♯
 94. C; przed / before 7: ♯
 99. C; przed / before 5: ♯
 101. C; 1–4: *e²*

103. VI I; przed / before 3: ♩
 106. VI II: ♩ ♯
 108. VI I; przed / before 8: ♩
 110. VI I; pod / under 13: ♩
 113. VI I; 4: e¹
 120. Org; po 6, nad pauzą / after 6, over the rest: ♩ oznaczająca zakończenie po powtórzeniu *da Capo* / ♩ marking the place where the music ends after the *da Capo* repeat
 122. C; przed / before 1: ♩
 125. C; 6: h¹
 126. C; przed / before 7: ♯
 139. C; przed / before 5: ♯
 140. C; 10–12: ♩ ♩ ♩
 144–157. VI I, Org; zapisane jako powtórzenie *da Capo* t. 107–120 / notated as a *da Capo* repetition of bb. 107–120

Agnus Dei

Usunięto oznaczenie *Tutti* w takcie / *Tutti* marking has been removed in bar – Org: 6.

4. C; przed / before 5: ♯
 5. VI I; zamiast / instead of 7: ♩
 8–11. C: tekst przesunięty o jeden takt w lewo / text shifted by one bar to the left
 13. VI I; przed / before 1: ♩
 22. VI II; przed / before 3: ♩
 27. Org; nad / over 1: ♯ (przeniesiono nad / moved over 2)
 31–38. C: tekst przesunięty o jeden takt w lewo za wyjątkiem ostatniej sylaby / except the last syllable text shifted by one bar to the left
 33. Org; przed / before 3: ♩
 38. C; przed / before 1: ♩
 40. VI I; przed / before 1: ♩
 41. B; przed / before 2: ♩
 45. C; przed / before 2: ♯
 47. VI I; przed / before 2: ♯
 50. C; przed / before 1: ♩
 52. VI I; przed / before 1: ♩
 56. Cor I; zamiast / instead of 1: ♩
 57–202: w źródle po t. 56 widnieje jedynie uwaga *Dona nobis ut Kyrie* wskazująca na powtórzenie *ad hoc* opracowania muzycznego *Kyrie* z tekstem *Dona nobis*; w niniejszej edycji materiał muzyczny zapisano powtórnie, dostosowując go odpowiednio do nowego tekstu słownego / in the source, after b. 56, we find solely the note *Dona nobis ut Kyrie*, indicating an *ad hoc* repeat of the music of the *Kyrie* with the text *Dona nobis*; in the present edition, the musical material is written out again, suitably adapted to the new verbal text.

Missa Emmanuelis

pro Sacra Nocte

KYRIE

Allegro

Cornu I ex G

Cornu II ex G

Violino I

Violino II

Canto

Alto

Tenore

Basso

Fundamento

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Tasto pedale

12

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

18

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

24

Cor I

Cor II

VI I

p

VI II

[*p*]

C

Ky - ri - e e - lei - son Ky - ri - e e - lei - son Ky - ri - e e - lei - son

B

Org

p

30

Cor I

Cor II

VI I

f

p

VI II

[*f*]

[*p*]

C

Ky - ri - e e - lei - son e - lei - son e - lei - son

B

Org

36

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Ky - ri - e e - lei - son Ky - ri - e e - lei - son

Ky - ri - e e - lei - son

f

[*f*]

42

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Ky - ri - e e - lei - son Ky - ri - e e - lei - son Ky - ri - e e - lei - son

p

[*p*]

48

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

e - lei - - - son e - lei - - - son Ky - ri - e e - lei - son

54

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Ky - ri - e e - lei - son Ky - ri - e e - lei - son

Ky - ri - e e - lei - son Ky - ri - e e - lei - son [Ky - ri - e e] - lei - son

60

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

pedale

e - lei - son e - lei - son e - lei - son e -

e - lei - son e -

66

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

f

[f]

-lei - son Ky - ri - e e - lei - son Ky - ri - e e - lei - son

-lei - son Ky - ri - e e - lei - son Ky - ri - e e - lei - son

72

Cor I

Cor II

VI I

p

VI II

[*p*]

C

Ky - ri - e e - lei - son [Ky - ri - e] e - lei - son.

B

Ky - ri - e e - lei - son Ky - ri - e e - lei - son.

Org

78

Cor I

Cor II

VI I

f *p*

VI II

[*f*] [*p*]

C

B

Org

84

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Measures 84-89. The score shows parts for Cor I, Cor II, VI I, VI II, C, B, and Org. Cor I and Cor II play dotted half notes. VI I and VI II play eighth-note patterns. C and B are silent. Org plays a bass line with a key signature change to one sharp.

90

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Chris - te e - lei - son Chris - te *Chris - te* Chris - te e - lei - son e - lei -

Chris - te e - lei - son Chris - te e - lei - son e - lei -

Measures 90-95. The score shows parts for Cor I, Cor II, VI I, VI II, C, B, and Org. Cor I and Cor II are silent. VI I and VI II are silent. C and B play eighth-note patterns. Org plays a bass line. Lyrics are provided for C and B.

95

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

- son e - lei - - - son Chris - te *Chris - te* e - lei - son

- - son e - lei - - - son Chris - te Chris - te e - lei - son

100

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Chris - te e - lei - son.

Chris-te e - lei - son.

106

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Ky - ri - e e - lei - son Ky - ri - e e - lei - son e - lei -

Ky - ri - e e - lei - son Ky - ri - e e - lei - son e - lei -

112

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

- son e - lei - - - son Ky - ri - e e - lei - son

- son e - lei - - - son Ky - ri - e e - lei - son

117

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Ky - ri - e e - lei - - - son Ky - ri - e e - lei - son e - lei - son e -

Ky - ri - e e - lei - - - son Ky - ri - e e - lei - son e - lei - son e -

123

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

-lei - - - son Ky - ri - e e - lei - son e - lei - son Ky - ri - e e - lei - son

-lei - - - son Ky - ri - e e - lei - son e - lei - son e - lei - son

129

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Ky - ri - e e - lei - son Ky - ri - e e - lei - son e - lei - son e - lei - son

Ky - ri - e e - lei - son Ky - ri - e e - lei - son e - lei - son e - lei - son

6 6 6 6 6 6 6 6

135

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Ky - ri - e Ky - ri - e Ky - ri - e Ky - ri - e e - lei - son Ky - ri -

Ky - ri - e Ky - ri - e Ky - ri - e Ky - ri - e e - lei - son Ky - ri -

6

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

- e e-lei - son e-lei - [son e - lei] - son e - lei - - - son.

- e e-lei - son e-lei - son e - lei - son e - lei - - - son.

GLORIA

Allegro

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

in ex-cel-sis De - o in ex-cel-sis De - o in ex - cel - sis De - o.

Glo - ri - a glo - ri - a in ex-cel-sis De - o in ex-cel-sis De - o in ex - cel - sis De - o.

5

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

pedale

8

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

12

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Et in ter - ra *et in* ter - ra et in ter - ra pax

Et in ter - ra *et in* ter - ra et in ter - ra pax

16

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

et in ter - ra pax ho - mi - ni - bus pax *pax pax* bo-nae vo - lun - ta - - -

et in ter - ra pax ho - mi - ni - bus pax ho - mi - ni - bus bo-nae vo - lun - ta - - -

6 7 7 6 7 7

20

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

- - - - tis vo - lun - ta - tis vo - lun - ta - tis vo - lun - ta - tis.

- - - - tis vo - lun - ta - tis vo - lun - ta - tis vo - lun - ta - tis.

Laudamus te

VI I

VI II

C

Org

33

VI I

VI II

C

Org

p

p

p

Lau - da - mus

42

VI I

VI II

C

Org

lau - da - mus te. Be - ne - di - ci - mus te. Ad - o - ra - mus

51

VI I

VI II

C

Org

f

[*f*]

te. Glo - ri - fi - ca - mus [te].

[*f*]

60

VI I

VI II

C

Org

p

[*p*]

Gra -

69

VI I

VI II

C

Org

- ti-as a - gi - mus ti - bi gra - ti-as a - gi - mus ti - bi prop - ter mag - nam

78

VI I

VI II

C

Org

f

[*f*]

glo - ri - am glo - - - ri - am tu-am.

[*f*]

87

VI I *p* *[f]*

VI II *[p]* *f*

C

Org *[p]* *[f]*

98

VI I *[p]*

VI II *p*

C

Org *[p]*

Do - mi - ne De - us, Rex cae -

107

VI I

VI II

C

Org

- les - tis, De - us Pa - ter om - ni - po - tens. Do - mi - ne Fi - li u - ni - ge - ni - te,

116

VI I

VI II

C

Org

Je - su Chris - te. Do - mi - ne De - us, Ag - nus De - i, Do - mi - ne

125

VI I

VI II

C

Org

Fil - i - us Pa - tris.

135

VI I

VI II

C

Org

Qui tollis

Alla breve

144

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Qui tol - lis pec - ca - ta mun - di qui tol - lis pec - ca - ta mun - di,

qui tol - lis pec - ca - ta mun - di,

152

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

mi - se - re - re no - bis. Qui tol - lis pec - ca - ta mun - di pec - ca - ta

mi - se - re - re no - bis. Qui tol - lis pec - ca - ta pec - ca - ta pec - ca - ta

159

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

mun - di mun - di, mi - se - re - re mi - se - re - re no - bis. Qui se - des ad
 pec - ca - ta mun - di, mi - se - re - re mi - se - re - re no - bis.

7 7 7 7

6

167

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

dex - te - ram Pa - tris qui se - des ad dex - te - ram Pa - tris qui se - des ad
 qui se - des ad dex - te - ram Pa - tris qui se - des ad

6

175

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

dex - te - ram Pa - tris, mi - se - re - re mi - se - re - re no - bis.

dex - te - ram Pa - tris, mi - se - re - re mi - se - re - re no - bis.

Quoniam

Allegro

182

Cor I
[ex D]

Cor II
ex D

B

Org

188

Cor I

Cor II

B

Org

194

Cor I

Cor II

B

Org

201

Cor I

Cor II

B

Org

Quo - ni - am tu so - lus so - lus tu so - lus Sanc - - -

207

Cor I

Cor II

B

Org

- - - tus quo - ni - am tu so - - -

214

Cor I

Cor II

B

Org

- - - lus Sanc - tus.

221

Cor I

Cor II

B

Org

Quo - ni - am tu so - lus

228

Cor I

Cor II

B

Org

Do - mi-nus. Tu so - - - - -

234

Cor I

Cor II

B

Org

- - - lus Al - tis - - - si-mus, Je - su Chris -

240

Cor I

Cor II

B

Org

-te.

246

Cor I

Cor II

B

Org

Measures 246-252. Cor I and Cor II play eighth-note patterns. B is silent. Org plays a continuous eighth-note accompaniment.

253

Cor I

Cor II

B

Org

Measures 253-259. Cor I and Cor II play eighth-note patterns. B is silent. Org plays a continuous eighth-note accompaniment. A double bar line with repeat dots is at the end of measure 259.

Cum Sancto

Allegro

260

Cor I
ex G

Cor II
[ex G]

VI I

VI II

C

B

Org

Cum Sanc-to Sanc - to Spi - ri - tu cum Sanc - to Spi - ri - tu

Cum Sanc-to Sanc - to Spi - ri - tu

264

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

cum Sanc-to Sanc - to Spi - ri - tu, in glo - ri - a De-i Pa - tris

cum Sanc-to Sanc - to Sanc-to Spi - ri - tu, in glo-ri - a in glo-ri - a De-i Pa - tris

pedale

268

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

in glo - ri - a De - i Pa - tris. A - - - - men

in - glo - ri - a De - i Pa - tris. A - men *a - men a - men*

272

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

a - - - - men a - - - - men.

a - men a - men a - men a - men a - men.

CREDO

Allegro

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Cre - do cre - do Pa - trem om - ni - po -

Cre - do cre - do Pa - trem om - ni - po -

5

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

-ten - tem, fac - to - rem cae - li et ter - rae, vi - si - bi - li - um om - ni - um et in - vi - si - bi - li - um.

-ten - tem, fac - to - rem cae - li et ter - rae, vi - si - bi - li - um om - ni - um et in - vi - si - bi - li - um.

6

8

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Et in u - num Do - mi-num Je - sum Chris-tum, Fi - li-um De - i u - ni - ge - ni -

Et in u - num Do - mi-num Je - sum Chris-tum, Fi - li-um De - i u - ni - ge - ni -

11

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

-tum. Et ex Pa - tre na - tum an - te om - ni - a sae - cu-la. De - um de

-tum. Et ex Pa - tre na - tum an - te om - ni - a sae - cu-la. De - um de

14

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

De - o, lu - men de lu - mi - ne, De - um ve - rum de De - o ve -

De - o, lu - men de lu - mi - ne, De - um ve - rum de De - o ve -

3 3 3

17

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

- ro. Ge - ni - tum, non fac - tum, con - sub - stan - ti - a - lem Pa - tri: per quem

- ro. Ge - ni - tum, non fac - tum, con - sub - stan - ti - a - lem Pa - tri: per quem

20

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

om-ni-a fac-ta sunt. Qui pro-pter nos ho-mi-nes, et pro-pter nos-tram sa-lu-tem

om-ni-a fac-ta sunt. Qui pro-pter nos ho-mi-nes, et pro-pter nos-tram sa-lu-tem des-

4 6 6 #

23

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

des-cen-dit de cae-lis.

-cen-dit de cae-lis de cae-lis.

Et incarnatus

Adagio

26

VI I

VI II

C

B

Org

Et in - car - na - tus est de Spi - - ri - tu San - cto ex Ma -

30

VI I

VI II

C

B

Org

- ri - a Vir - gi - ne: et ho - mo fac - tus est

34

VI I

VI II

C

B

Org

fac - tus est. Cru - ci - fi - xus e - ti - am pro no - bis

Cru - ci - fi - xus e - ti - am pro no - bis

39

VI I

VI II

C

B

Org

sub Pon - ti - o Pi - la - to: pas - sus et se - pul - tus est.

sub Pon - ti - o Pi - la - to: pas - sus et se - pul - tus est.

Et resurrexit

Allegro

44

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Et re-sur-re-xit ter-ti-a di - e,

Et re-sur-re-xit ter-ti-a di - e,

49

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

se - cun-dum Scrip - tu-ras. Et as - cen - dit

se - cun-dum Scrip - tu-ras. Et as - cen - dit

53

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

in cae-lum: se - det ad dex - te - ram Pa - tris.

in cae-lum: se - det ad dex - te - ram Pa - tris.

57

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Et i - te - rum ven - tu - rus est ju - di - ca - re vi - vos et mor - tu - os:

Et i - te - rum ven - tu - rus est cum glo - ria ju - di - ca - re vi - vos

61

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

cu - jus reg - ni non e - rit fi - nis.

cu - jus reg - ni non e - rit fi - nis.

65

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Et in Spi - ri-tum San - ctum, Do - mi-num

Et in Spi - ri-tum San - ctum, Do - mi-num

69

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

pedale

p

[*p*]

et vi - vi - fi - can -

75

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

-tem: qui ex Pa - tre, Fi - li - o - que pro - ce - dit. Qui cum Pa - tre,

6

81

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Fil - i - o si - mul a - do - ra - tur, et con - glo - ri - fi - ca - tur: qui lo -

88

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

-cu - tus est per Pro - phe - tas. Con - fi - te - or u - num bap - tis - ma

Con - fi - te - or u - num bap - tis - ma

93

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

in re - mis - si - o - nem pec - ca - to - rum. Et ex - pec - to re - sur - rec - ti - o - nem

in re - mis - si - o - nem pec - ca - to - rum. Et ex - pec - to re - sur - rec - ti - o - nem

97

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

et ex - pec - to re - sur - rec - ti - o - nem mor - tu - o - rum

re - sur - rec - ti - o - nem mor - tu - o - rum mor - tu - o - rum

101

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

mor-tu - o - rum

mor-tu - o - rum

106

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

mor-tu - o - rum mor-tu - o - rum.

mor-tu - o - rum mor-tu - o - rum.

Et vitam

Allegro

111

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Et vi - tam vi - tam ven - tu - ri sae - cu - li et vi - tam ven - tu - ri sae - cu - li

et vi - tam vi - tam ven - tu - ri sae - cu - li

115

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

et vi - tam vi - tam ven - tu - ri sae - cu - li. A - - - - men

et vi - tam vi - tam ven - tu - ri sae - cu - li. A - - - - men

119

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

a - - - - - men a - - - - - men

a - - - - - men a - *men* a - men

123

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

a - - - - - [men a - men a] - - - - - men.

a - *men* a - *men* a - [men] a - men.

SANCTUS

Adagio

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Sanc - tus *Sanc - tus* Do - mi - nus De - us Sa - ba - oth Sa - ba - oth

Sanc - tus *Sanc - tus* Do - mi - nus De - us Sa - ba - oth Sa - ba - oth

$\frac{6}{4}$ - 7 6 5

8

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Sa - ba - oth Sanc - tus *Sanc - tus* Do - mi - nus De - us Sa - ba -

Sa - ba - oth Sanc - tus *Sanc - tus* Do - mi - nus De - us Sa - ba -

$\frac{6}{4}$ - 7 6 5 $\frac{4}{4}$ #

15

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

-oth Sa - ba - oth Sa - ba - oth Sanc - tus

B

-oth Sa - ba - oth Sa - ba - oth Sanc - tus

Org

21

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

Sanc - tus Sanc - tus Sanc - tus Do - mi - nus De - us

B

Sanc - tus Sanc - tus Sanc - tus Do - mi - nus De - us

Org

26

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Sa - ba - oth. Ple - ni sunt cae - li ple - ni sunt cae - li et ter -

Sa - ba - oth. Ple - ni sunt cae - li et ter - ra glo - ri - a tu -

6 6 6 4 #

33

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

-ra glo - ri - a tu - a glo - ri - a glo - ri - a tu - a.

- a glo - ri - a tu - a glo - ri - a glo - ri - a tu - a.

4 #

Osanna

Allegro

40

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

46

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

52

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

58

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

p

[*p*]

O - san - na o - san - na in ex - cel - sis in ex - cel - sis in ex -

64

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

- cel - sis in ex - cel - sis

O - san - na o - san - na in ex - cel - sis

70

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

in ex - cel - sis in ex - cel - sis ex - cel - sis o - san - na

76

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

o - san - na

o - san - na in ex - cel - sis o - san - na o -

82

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

o - san - na in ex - cel - sis in ex - cel - sis in ex - cel - sis ex - cel - sis

-san - na o - san - na in ex - cel - sis o -

88

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

in ex - cel - sis in ex - cel - sis in ex - cel - sis

-san - - - - na o - san - na o - san - na o - san - na

6

94

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

in ex - cel - sis o - san -

o - san - na o - san - na o - san - na o - san - na

7

100

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

-na in ex - cel - sis in ex - cel - sis in ex - cel - sis in ex - cel - sis in ex - cel - sis.

o - san-na o - san-na in ex - cel - sis o - san-na in ex - cel - sis in ex - cel - sis.

Benedictus

Adagio

VI I

C

Org

110

VI I

C

Org

113

VII

C

Org

116

VII

C

Org

119

VII

C

Org

Be - ne - dic - tus qui

122

VII

C

Org

ve - nit in no -

125

VII

C

Org

128

VII

C

Org

mi - ne Do - mi - ni

132

VII

C

Org

be - ne - dic - tus qui

135

VII

C

Org

ve - - - nit in no - - -

138

VII

C

Org

mi-ne

141

VII

C

Org

Do - mi-ni

Do - mi-ni.

144

VII

C

Org

148

VII

C

Org

5 **Allegro**

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

mi - se - re - re no - bis. Ag - nus [Ag - nus] De - i, qui tol - lis pec - ca - ta mun - [di:]

mi - se - re - re no - bis. Ag - nus Ag - nus De - i, qui tol - lis pec - ca - ta mun - di:

==

12

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

mi - se - re - re mi - se - re - re

mi - se - re - re mi - se - re - re

22

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

mi - se - re - re *mi - se - re - re* no - bis no - bis. Ag - nus [Ag - nus]

mi - se - re - re *mi - se - re - re* [no - bis] no - bis. Ag - nus *Ag - nus*

31

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

De - i, qui tol - lis pec - ca - ta Ag - nus De - i, qui tol - lis pec - ca - ta mun - di:

De - i, qui tol - lis pec - ca - ta Ag - nus De - i, qui tol - lis pec - ca - ta mun - di:

39

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

mi - se - re - re *mi* - se - re - re

mi - se - re - re mi - se - re - re

48

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

mi - se - re - re mi - se - re - re no - bis.

mi - se - re - re mi - se - re - re no - bis.

4 #

Dona nobis

Allegro

57

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

63

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

Tasto pedale

68

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

73

74

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

79

79

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

p

[*p*]

[Do - na no - bis pa - cem do - na no - bis pa - cem do - na no - bis

85

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

f

[*f*]

pa - cem do - na no - bis pa - cem do - na no - bis

90

Cor I

Cor II

VI I

p

VI II

[*p*]

C

pa - - - - - cem do - na no - bis pa - - - - - cem do - na no - bis

B

Org

95

Cor I

Cor II

VI I

f

p

VI II

[*f*]

[*p*]

C

pa - - - - - cem

B

[do - na no - bis pa - - - - - cem do - na no - bis pa - - - - - cem do - na no - bis]

Org

101

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

pa - cem do - na no - bis pa - cem do - na no - bis

106

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

pa - - - - cem do - na no - bis pa - cem do - na no - bis

111

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

f *p*

[*f*] [*p*]

do - na no - bis pa - cem do - na no - bis pa - cem pa -

pa - cem do - na no - bis pa - cem do - na no - bis pa - cem pa -

pedale

117

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

- - cem pa - - - - cem pa - - - - cem pa -

-cem pa - - - - cem pa - - - - cem pa -

123

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

- - cem do - na no - bis pa - cem do - na no - bis pa - cem do - na no - bis

- cem do - na no - bis pa - cem do - na no - bis pa - cem do - na no - bis

f *p*

[*f*] [*p*]

129

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

pa - cem do - na no - bis pa - cem

pa - cem do - na no - bis pa - cem

135

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

f

p

[*f*]

[*p*]

142

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

do - na no - bis pa - cem

do - na no - bis pa - cem

148

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

do - na no - bis pa - cem do - - na no - bis pa - -

B

do - na no - bis pa - cem do - - na no - bis pa - -

Org

153

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

- cem do - na no - bis pa - cem no - bis pa - cem

B

- cem do - na no - bis pa - cem no - bis pa - cem

Org

159

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

do - na no - bis pa - cem

do - na no - bis pa - cem

165

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

do - na no - bis pa - cem do - - - na no - bis pa - - -

do - na no - bis pa - cem do - - - na no - bis pa - - -

170

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

- - cem do - na no - bis pa - cem do - na no - bis pa - - - cem

- - cem do - na no - bis pa - cem do - na no - bis pa - - - cem

176

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

do - na no - bis pa - cem do - na no - bis pa - - - - cem

do - na no - bis pa - cem do - na no - bis pa - - - - cem

181

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

do - na no - bis pa - cem do - na no - bis pa - cem do - na no - bis

B

do - na no - bis pa - cem do - na no - bis pa - cem do - na no - bis

Org

186

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

pa - cem do - na no - bis pa - cem do - na no - bis pa - cem pa - cem

B

pa - cem do - na no - bis pa - cem do - na no - bis pa - cem pa - cem

Org

6 6 6 6 6 6 6 6 6 6

192

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

pa - cem pa - cem pa - cem pa - cem do - na no - bis pa -

pa - cem pa - cem pa - cem pa - cem do - na no - bis pa -

198

Cor I

Cor II

VI I

VI II

C

B

Org

- cem pa - - - - cem pa - - - - cem.]

- cem pa - - - - cem pa - - - - cem.]

TEKSTY SŁOWNE / VERBAL TEXTS

Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.

Panie, zmiłuj się nad nami.
Chryste, zmiłuj się nad nami.
Panie, zmiłuj się nad nami.

Lord, have mercy.
Christ, have mercy.
Lord, have mercy.

Gloria in excelsis Deo.
Et in terra pax
hominibus bonae voluntatis.
Laudamus te.
Benedicimus te.
Adoramus te.
Glorificamus te.
Gratias agimus tibi
propter magnam gloriam tuam.
Domine Deus, Rex caelestis,
Deus Pater omnipotens.
Domine Fili unigenite,
Jesu Christe.
Domine Deus, Agnus Dei,
Filius Patris.
Qui tollis peccata mundi,
miserere nobis.
[Qui tollis peccata mundi,
suscipe deprecationem nostram.]¹
Qui sedes ad dexteram Patris,
miserere nobis.
Quoniam tu solus Sanctus.
Tu solus Dominus.
Tu solus Altissimus,
Jesu Christe.
Cum Sancto Spiritu,
in gloria Dei Patris.
Amen.

Chwała na wysokości Boga.
A na ziemi pokój
ludziom dobrej woli.
Chwalimy Cię.
Błogosławimy Cię.
Wielbimy Cię.
Wysławiamy Cię.
Dzięki Ci składamy,
bo wielka jest chwała Twoja.
Panie Boże, Królu nieba,
Boże Ojczy wszechmogący.
Panie, Synu Jednorodzony,
Jezu Chryste.
Panie Boże, Baranku Boży,
Synu Ojca.
Który gładzisz grzechy świata,
zmiłuj się nad nami.
Który gładzisz grzechy świata,
przyjm błaganie nasze.
Który siedzisz po prawicy Ojca,
zmiłuj się nad nami.
Albowiem tylko Tyś jest święty.
Tylko Tyś jest Panem.
Tylko Tyś Najwyższy,
Jezu Chryste.
Z Duchem Świętym,
w chwale Boga Ojca.
Amen.

Glory to God in the highest.
And on earth peace
to people of good will.
We praise you.
We bless you.
We adore you.
We glorify you.
We give you thanks
for your great glory.
Lord God, heavenly King,
O God, almighty Father.
Lord Jesus Christ, Only
Begotten Son.
Lord God, Lamb of God,
Son of the Father.
You take away the sins of the
world, have mercy on us.
You take away the sins of the
world, receive our prayer.
You are seated at the right hand of
the Father, have mercy on us.
For you alone are the Holy One,
you alone are the Lord.
You alone are the Most High,
Jesus Christ.
With the Holy Spirit,
in the glory of God the Father.
Amen.

Credo [in unum Deum,]
Patrem omnipotentem,
factorem caeli et terrae,
visibilium omnium
et invisibilium.
Et in unum Dominum
Jesum Christum,
Filius Dei unigenitum.
Et ex Patre natum
ante omnia saecula.
Deum de Deo,
lumen de lumine,
Deum verum
de Deo vero.
Genitum, non factum,
consubstantiali Patri:

Wierzę w jednego Boga,
Ojca Wszechmogącego,
stworzyciela nieba i ziemi,
wszystkich rzeczy widzialnych
i niewidzialnych,
I w jednego Pana
Jezusa Chrystusa,
Syna Bożego Jednorodzonego,
który z Ojca jest zrodzony
przed wszystkimi wiekami.
Bóg z Boga,
Światłość ze Światłości,
Bóg prawdziwy
z Boga prawdziwego.
Zrodzony, a nie stworzony,
współistotny Ojcu,

I believe in one God,
the Father Almighty,
maker of heaven and earth,
of all that is, seen
and unseen.
I believe in one Lord,
Jesus Christ,
the Only Begotten Son of God,
born of the Father
before all ages.
God from God,
Light from Light,
true God
from true God.
Begotten, not made,
consubstantial with the Father,

¹ Tekst brakujący w zachowanym rękopisie umieszczono w nawiasach kwadratowych.

*per quem omnia facta sunt.
Qui propter nos homines,
et propter nostram salutem
descendit de caelis.
Et incarnatus est
de Spiritu Sancto
ex Maria Virgine:
et homo factus est.
Crucifixus etiam pro nobis
sub Pontio Pilato:
passus et sepultus est.
Et resurrexit tertia die,
secundum Scripturas.
Et ascendit in caelum:
sedet ad dexteram Patris.
Et iterum venturus est cum gloria
iudicare vivos et mortuos:
cujus regni non erit finis.
Et in Spiritum Sanctum,
Dominum et vivificantem:
qui ex Patre, Filioque procedit.
Qui cum Patre, et Filio
simul adoratur, et conglorificatur:
qui locutus est per Prophetas.
[Et unam, sanctam, catholicam
et apostolicam Ecclesiam.]
Confiteor unum baptisma
in remissionem peccatorum.
Et expecto resurrectionem mortuorum.
Et vitam venturi saeculi.
Amen.*

*Sanctus, Sanctus, Sanctus
Dominus Deus Sabaoth.
Pleni sunt caeli et terra
gloria tua.
Osanna in excelsis.
Benedictus qui venit
in nomine Domini.
Osanna in excelsis.*

*Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi:
miserere nobis.
Dona nobis pacem.*

a przez Niego wszystko się stało.
On to dla nas ludzi
i dla naszego zbawienia
zstąpił z nieba.
I za sprawą Ducha Świętego
przyjął ciało
z Maryi Dziewicy
i stał się człowiekiem.
Ukrzyżowany również za nas
pod Poncjuszem Piłatem
został umęczony i pogrzebany.
I zmartwychwstał trzeciego dnia,
jak oznajmia Pismo.
I wstąpił do nieba,
siedzi po prawicy Ojca.
I powtórnie przyjdzie w chwale
sądzić żywych i umarłych,
a Królestwu Jego nie będzie końca.
Wierzę w Ducha Świętego,
Pana i Ożywiiciela,
który od Ojca i Syna pochodzi,
który z Ojcem i Synem
wspólnie odbiera uwielbienie i chwałę,
który mówił przez Proroków.
Wierzę w jeden, święty,
powszechny i apostołski Kościół.
Wyznam jeden chrzest
na odpuszczenie grzechów.
I oczekuję wskrzeszenia umarłych
i życia wiecznego w przyszłym świecie.
Amen.

Święty, Święty, Święty
Pan, Bóg Zastępów.
Pełne są niebiosa i ziemia
chwały Twojej.
Hosanna na wysokości.
Błogosławiony, który idzie
w imię Pańskie.
Hosanna na wysokości.

Baranku Boży, który gładzisz
grzechy świata,
zmiłuj się nad nami.
Obdarz nas pokojem.

through him all things were made.
For us men
and for our salvation
he came down from heaven.
And by the Holy Spirit
was incarnate
of the Virgin Mary
and became man.
For our sake he was crucified
under Pontius Pilate,
he suffered death and was buried.
And rose again on the third day
in accordance with the Scriptures.
He ascended into heaven and is seated
at the right hand of the Father.
He will come again in glory
to judge the living and the dead,
and his Kingdom will have no end.
I believe in the Holy Spirit,
the Lord, the giver of life,
who proceeds from the Father and the Son,
who with the Father and the Son
is adored and glorified,
who has spoken through the prophets.
I believe in one holy catholic
and apostolic Church.
I confess one baptism
for the forgiveness of sins.
And I look forward to the resurrection
of the dead and the life of the world to
come. Amen.

Holy, Holy, Holy
Lord God of hosts.
Heaven and earth are full
of your glory.
Hosanna in the highest.
Blessed is he who comes
in the name of the Lord.
Hosanna in the highest.

Lamb of God, you take away
the sins of the world,
have mercy on us.
Grant us peace.

ŹRÓDŁA / SOURCES

RĘKOPISY / MANUSCRIPTS

Kraków, Archiwum Prowincji Polski Południowej Towarzystwa Jezusowego / Archive of the South Polish Province of the Society of Jesus

3160. *Liber consuetudinum, benefactorum, rationum templi Residentiae Valcensis Societatis Jesu.*

Kraków, Biblioteka Jagiellońska / Jagiellonian Library (BJ)

Rkps 2431. *Liber resignationum bursae regiae musicorum Collegii Craco.[viensis] Soc.[ietatis] Iesu ad Sanctum Petrum comparatus Anno Domini 1737.*

Roma, Archivum Romanum Societatis Iesu (ARSI)

Germ. 101. *Vota Assistantiae Germaniae.*

Catalogi triennales

Pol. 26. *Catalogus Imus Provinciae Polonae Societatis Jesu a Junio 1734 ad 16 Junii 1737.*

Pol. 27. *Catalogus Imus Provinciae Polonae Societatis Jesu 16 Junii 1743.*

Pol. 29. *Catalogus Imus Provinciae Polonae Societatis JESU a Junio Anni 1743 ad 13tiam Junij 1746ti.*

Pol. 31. *Catalogus Primus Personarum Provinciae Polonae Societatis JESU Anno D(omi)ni 1749.*

Pol. 32. *Catalogus Imus Provinciae Polonae Soc: JESU 1754.*

Pol. 34. *Catalogus Primus Provinciae Poloniae Majoris Societatis JESU Anni 1761.*

Pol. 35. *Catalogus Imus Provinciae Majoris Poloniae Soc: JESU 1764 31 Julii.*

Pol. 36. *Catalogus Imus [...] Provinciae Majoris Poloniae Anno 1767.*

Pol. 37. *[Catalogus triennalis Poloniae Maioris Anno 1770].*

RĘKOPISY MUZYCZNE / MUSIC MANUSCRIPTS

Częstochowa, Archiwum OO. Paulinów na Jasnej Górze / Pauline Archive

II-14. Jacek Szczurowski, *Offertorium a 9 „Caeli cives”.*

Modra, Štátny archív v Bratislave – pobočka Modra / State Archive Bratislava, Modra branch

H-13. Jacek Szczurowski, *Litaniae in D.*

Pilica, Biblioteka Kościelna / Parish Church Library

27. Anonim (Jacek Szczurowski?), *Vesperae Duo de Confessore.*

Poznań, Archiwum Archidiecezjalne / Archdiocesan Archive (PL-Pa)

Muz GR III/21. Carolus Göbel, *Salve duae.*

Muz GR I/142. Jacek Szczurowski, *Missa Emmanuelis.*

Poznań, Biblioteka Uniwersytecka / University Library

Rkp. 791.IV/5. Jacek Szczurowski, *Concerto de Deo „Domine non sum dignus”.*

Rkp. 792.IV/4a–b. Jacek Szczurowski, *Concerto de Deo „Domine non sum dignus”.*

Sandomierz, Biblioteka Diecezjalna / Diocesan Library (PL-SA)

A VII 2 / nr 242. Jacek Szczurowski, *Concerto „Dziecino Boże”.*

A V 3 / nr 173. Jacek Szczurowski, *Missa ex D.*

A VII 3 / nr 243. Jacek Szczurowski, *Motetto de B. V. Maria „Memento rerum conditor”.*

A IV 6 / nr 156. Jacek Szczurowski, *Vesperae pro Sanctis.*

STARODRUKI / OLD PRINTS

Kraków, Biblioteka Jagiellońska / Jagiellonian Library (BJ)

Catalogi breves

BJ St. Dr. 6752 I czasop.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Majoris Poloniae Societatis Jesu. Ex Anno MDCCLIX. In Annum MDCCLX.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Poloniae Majoris Societatis Jesu. Ex Anno MDCCLX. In Annum MDCCLXI.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Poloniae Majoris Societatis Jesu. Ex Anno Domini MDCCLXII. In Annum Domini MDCCLXIII.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Poloniae Majoris Societatis Jesu. Ex Anno MDCCLXXIII. In Annum MDCCLXXIV.

Roma, Archivum Romanum Societatis Iesu (ARSI)

Catalogi breves

Pol. 46.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Polonae Societatis Jesu Ex Anno 1735. in Annum 1736.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Polonae Societatis Jesu. Ex Anno 1736. in Annum 1737.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Polonae Societatis Jesu. Ex Anno 1737. in Annum 1738.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Polonae Societatis Jesu. Ex Anno 1738. in Annum 1739.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Polonae Societatis Jesu. Ex Anno 1739. in Annum 1740.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Polonae Societatis Jesu Ex Anno 1740, in Annum 1741.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Polonae Societatis Jesu. Ex Anno 1741. in Annum 1742.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Polonae Societatis Jesu. Ex Anno 1742, in Annum 1743.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Polonae Societatis Jesu. Ex Anno 1743. in Annum 1744.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Polonae Societatis Jesu. Ex Anno 1744. in Annum 1745.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Polonae Societatis Jesu. Ex Anno 1745. in Annum 1746.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Polonae Societatis Jesu, Ex Anno 1746. in Annum 1747.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Polonae Societatis Jesu, Ex Anno 1747. in Annum 1748.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Polonae Societatis Jesu, Ex Anno 1748. in Annum 1749.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Polonae Societatis Jesu, Ex Anno 1749. in Annum 1750.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Polonae Societatis Jesu, Ex Anno 1750. in Annum 1751.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Polonae Societatis Jesu, Ex Anno 1751. in Annum 1752.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Polonae Societatis Jesu. Ex Anno 1752. in Annum 1753.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Polonae Societatis Jesu Ex Anno 1753. in Annum 1754.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Polonae Societatis Jesu. Ex Anno 1754. in Annum 1755.

Pol. 47.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Polonae Societatis Jesu. Ex Anno 1755. In Annum 1756.

Pol. 47a (kserokopia / photocopy)

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Minoris Poloniae Societatis Jesu. Ex Anno MDCCLVI.

In Annum MDCCLVII.

Pol. 48.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Majoris Poloniae Societatis Jesu, Ex Anno MDCCLVII. In Annum MDCCLVIII.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Majoris Poloniae Societatis Jesu. Ex Anno MDCCLVIII. In Annum MDCCLIX.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Poloniae Majoris Societatis Jesu. Ex Anno MDCCLX. In Annum MDCCLXI.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Poloniae Majoris Societatis Jesu Ex Anno MDCCLXI. In Annum MDCCLXII.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Poloniae Majoris, Societatis Jesu Ex Anno Domini MDCCLXIV. In Annum Domini MDCCLXV.

Catalogus Personarum Et Officiorum Provinciae Poloniae Majoris Societatis Jesu. Ex Anno Domini MDCCLXVI. In Annum Domini MDCCLXVII.

Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Poloniae Majoris Societatis Jesu. Ex Anno Domini 1768. In Annum Domini 1769.

Wrocław, Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich / Ossoliński Library (kopie / photocopies: Biblioteka Akademii Ignatianum w Krakowie, Fot. 144, Fot. 145)

Catalogi breves

5747 III. *Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Poloniae Majoris, Societatis Jesu, Ex Anno Domini MDCCLXIII. In Annum Domini MDCCLXIV.*

XVIII 3421 III. *Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Poloniae Majoris. Societatis Jesu. Ex Anno Domini. MDCCLXV. In Annum Domini MDCCLXVI.*

XVIII 3596 III. *Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Poloniae Majoris Societatis Jesu. Ex Anno Domini MDCCLXVII. In Annum Domini MDCCLXVIII.*

XVIII 4777 III. *Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Poloniae Majoris Societatis Jesu. Ex Anno MDCCLXIX. In Annum MDCCLXX.*

XVIII 3763 III. *Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Poloniae Majoris Societatis Jesu. Ex Anno MDCCLXX. In Annum MDCCLXXI.*

XVIII 4098 III. *Catalogus Personarum Et Officiorum Provinciae Poloniae Majoris Societatis Jesu. Ex Anno MDCCLXXI. In Annum MDCCLXXII.*

XVIII 4358 II. *Catalogus Personarum & Officiorum Provinciae Poloniae Majoris Societatis Jesu. Ex Anno MDCCLXXII. In Annum MDCCLXXIII.*

BIBLIOGRAFIA / BIBLIOGRAPHY

KSIĄŻKI I ARTYKUŁY / BOOKS AND ARTICLES

- Bem Ewa, *Przetocki Jacek (Hiacynt)*, w: *Polski Słownik Biograficzny*, t. 29, Wrocław – Warszawa – Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo PAN 1986, s. 20–21.
- Berkovec Jiří, *České pastorely*, Praha: Supraphon 1987.
- Bieś Andrzej Paweł, *Periodyzacja obecności Towarzystwa Jezusowego na ziemiach polskich. Struktury organizacyjne oraz edukacyjno-oświatowe i pastoralne formy aktywności. Część 1*, „*Studia Paedagogica Ignatiana*” 17 (2014), s. 57–87.
- Chew Geoffrey A., *The Austrian Pastorella and the Stylus Rusticanus. Comic and Pastoral Elements in Austrian Music, 1750–1800*, w: *Music in Eighteenth-Century Austria*, red. David Wyn Jones, Cambridge – New York: Cambridge University Press 1996, s. 133–193.
- Chew Geoffrey, Jander Owen, *Pastoral [pastorale]*, w: *Grove Music Online*, <https://doi.org/10.1093/gmo/9781561592630.article.40091> [dostęp: 29 VI 2018].
- Chybiński Adolf, *Do bibliografii dawnej muzyki polskiej*, „*Przegląd Muzyczny*” 5/11 (1929), s. 7.
- Chybiński Adolf, *Przyczynki bio- i bibliograficzne do dawnej Muzyki Polskiej. VI. Jacek Szczurowski*, „*Przegląd Muzyczny*” 5/11 (1929), s. 2–5.
- Chybiński Adolf, *Z dziejów muzyki krakowskiej*, „*Kwartalnik Muzyczny*” 2/1 (1913), s. 24–62.
- Dunicz Jan Józef, *Z badań nad muzyką polską XVIII wieku. II. Jacek Szczurowski (*1718)*, „*Polski Rocznik Muzykologiczny*” 2 (1936), s. 122–139.
- Grzebień Ludwik, Ingłot Marek, Danieluk Robert, Bieś Andrzej Paweł, *Polonica w Archiwum Rzymskim Towarzystwa Jezusowego*, t. 3: *Germania*, Kraków: Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum”, Wydawnictwo WAM 2003.
- Grzebień Ludwik, Kochanowicz Jerzy (opr.), *Słownik jezuitów muzyków i prefektów burs muzycznych*, Kraków: Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum”, Wydawnictwo WAM 2002 (*Studia i materiały do dziejów jezuitów polskich*, 9, cz. 3).
- Guéranger Prosper, *The Liturgical Year*, tłum. Laurence Shepherd, t. 1: *Christmas*, Dublin: J.M. O’Toole & Son 1868.
- Idaszak Danuta, *Grodzisk Wielkopolski. Katalog tematyczny muzykaliów*, Kraków: Musica Iagellonica 1993.
- Jeż Tomasz, *Kultura muzyczna jezuitów na Śląsku i ziemi kłodzkiej (1581–1776)*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa 2013.
- Jochymczyk Maciej, *Jacek Szczurowski – źródła do biografii*, w: *Universalialia et particularia. Ars et praxis Societatis Jesu in Polonia*, red. Bogna Bohdanowicz, Tomasz Jeż, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa 2018 (*Fontes Musicae in Polonia*, B/III), s. 223–253.
- Jochymczyk Maciej, *Szczurowski Jacek*, w: *Polski Słownik Biograficzny*, z. 195 (t. 47/4), Warszawa – Kraków: Instytut Historii PAN 2011, s. 505–506.
- Kochanowicz Jerzy, *Geneza, organizacja i działalność jezuickich burs muzycznych*, Kraków: Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum”, Wydawnictwo WAM 2002 (*Studia i materiały do dziejów jezuitów polskich*, 7, cz. 1).
- Liber usualis*, Tournai – New York: Desclée Company 1961.
- MacIntyre Bruce C., *Johann Baptist Vanhal and the Pastoral Mass Tradition*, w: *Music in Eighteenth-Century Austria*, red. David Wyn Jones, Cambridge – New York: Cambridge University Press 1996, s. 112–132.
- Mądry Alina, *Barok: część druga 1697–1795. Muzyka religijna i jej barokowy modus operandi*, Warszawa: Sutkowski Edition Warsaw 2013 (*Historia Muzyki Polskiej*, 3).
- The Baroque part 2: 1697–1795. Religious Music and its Baroque Modus Operandi*, tr. John Comber, Warsaw: Sutkowski Edition 2015 (*The History of Music in Poland*, 3).
- Mocarski Zygmunt, *Kto jest autorem epigramów: „Postny obiad, abo zabaweczka” i intermedjów: „Uciechy lepsze y pożyteczniejsze, aniżeli z Bachusem y Wenerą”?*, „*Pamiętnik Literacki*” 30/1/4 (1933), s. 70–83.

- Podejko Paweł, *Katalog tematyczny rękopisów i druków muzycznych kapeli wokalnie-instrumentalnej na Jasnej Górze*, Jasna Góra – Kraków: Wydawnictwo oo. Paulinów 1992 (*Studia Claromontana*, 12).
- Pośpiech Remigiusz, *Bożonarodzeniowa muzyka na Jasnej Górze w XVIII i XIX wieku*, Opole: Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego 2000.
- Przybyszewska-Jarmińska Barbara, *Szczurowski Jacek*, w: *Encyklopedia muzyczna PWM*, red. Elżbieta Dziębowska, t. 10, Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne 2007, s. 236–237.
- Wilde Aleksandra, *Twórczość Jacka Szczurowskiego*, „Muzyka” 36/1 (1991), s. 45–66.
- Zientarski Władysław, *Zarys dziejów kapeli parafialnej*, w: Danuta Idaszak, *Grodzisk Wielkopolski. Katalog tematyczny muzykaliów*, Kraków: Musica Iagellonica 1993, s. 9–24.

WYDANIA NUTOWE / SHEET MUSIC EDITIONS

- Jeż Tomasz (red.), *Georgius Braun (1658–1709): In nomine Jesu, O caelitem Dux*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa 2017 (*Fontes Musicae in Polonia*, C/II).
- Jochymczyk Maciej (red.), *Jacek Szczurowski: Caeli cives, Domine non sum dignus, Litaniae in C*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa 2018 (*Fontes Musicae in Polonia*, C/V).
- Jochymczyk Maciej (red.), *Jacek Szczurowski: Litaniae in D*, Kraków: Musica Iagellonica 2017 (*Sub Sole Sarmatiae*, 38).
- Jochymczyk Maciej (red.), *Jacek Szczurowski: Missa ex D*, Kraków: Musica Iagellonica 2017 (*Sub Sole Sarmatiae*, 37).
- Pielech Marta (red.), *Jacek Szczurowski: Motetto de B.V.M., Memento, rerum conditor*, Warszawa: Pro Musica Camerata 1995.
- Szweykowscy Anna i Zygmunt M. (opr.), *Pastorelle staropolskie*, Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne 1968 (*Źródła do Historii Muzyki Polskiej*, 12).
- Szweykowski Zygmunt M. (red.), *Muzyka w dawnym Krakowie*, Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne 1964.

SPIS TREŚCI / TABLE OF CONTENTS

Wstęp / Introduction.....	5
Komentarz rewizyjny / Editorial notes	19
Wykaz korektur / List of corrections.....	23
<i>Missa Emmanuelis pro sacra nocte</i>	
<i>Kyrie</i>	29
<i>Gloria</i>	41
<i>Credo</i>	58
<i>Sanctus</i>	73
<i>Agnus Dei</i>	85
Teksty słowne / Verbal texts	102
Źródła / Sources	104
Bibliografia / Bibliography.....	107

FONTES MUSICAE IN POLONIA

series A: *Catalogi*

A/I Tomasz Jeż, *Danielis Sartorii Musicalia Wratislaviensia* (2017).

series B: *Facsimilia et Studia*

B/I *Sigismundus Lauxmin (1596–1670). Ars et praxis musica, Graduale pro exercitatione studentium, Antiphonale ad psalmos*, ed. facs. Jūratė Trilupaitienė (2016).

B/II *Liber organistarum Collegii Crosensis Societatis Jesu*, ed. facs. Laima Budzinauskienė, Rasa Murauskaitė (2017).

B/III *Universalis et particularia. Ars et praxis Societatis Jesu in Polonia*, eds Bogna Bohdanowicz, Tomasz Jeż (2018).

B/IV *Simon Maychrowicz (1717–1783). Nauka zbawienna na missyi Societatis Jesu zwyczajna (Lwów 1767)*, ed. facs. Oksana Shkurgan (2018).

series C: *Editiones*

C/I *Martinus Kretzmer (1631–1696). Sacerdotes Dei benedicite Dominum, Memorare o piissima virgo, Aeterne rerum omnium effector Deus, Laudem te Dominum*, eds Tomasz Jeż, Maciej Jochymczyk (2017).

C/II *Georgius Braun (1658–1709). In nomine Jesu, O caelitem Dux*, ed. Tomasz Jeż (2017).

C/III *Anonim (I poł. XVIII w.). Completorium a 9. Chori Collegii Sandomiriensis Societatis Jesu*, ed. Irena Bieńkowska, introd. Magdalena Walter-Mazur, Irena Bieńkowska (2017).

C/IV *Nicolaus Franciscus Frölich († 1708). Viaticum mortuorum, O Maria Virgo pia, Salve Regina*, ed. Tomasz Jeż (2018).

C/V *Hyacinthus Szczurowski (1716? – po 1774). Caeli cives occurrere, Domine non sum dignus; Litaniae in C*, ed. Maciej Jochymczyk (2018).

C/VI *Motecta scripta in Collegio Braunsbergensis Societatis Jesu (S-Uu Utl.vok.mus.tr. 394–399)*, ed. Jacek Iwaszko (2018).

C/VII *Joannes Faber (1599–1667). Litaniae de omnibus Sanctis pro diebus Rogationum a 10*, ed. Tomasz Jeż (2018).

C/VIII *Hyacinthus Szczurowski (1716? – po 1774). Missa Emmanuelis*, ed. Maciej Jochymczyk (2018).

Ut habeas liberum accessum ad omnia volumina, vide:

www.fontesmusicae.pl